

SLOVENSKI VESTNIK

Celovec • četrtek • 2. april 1999

štev. 13 (3007) • letnik 54 • cena 10 šil. • 0,73 evra

Sosvet sprejel sklep o razdelitvi podpor za 99

Na petkovi seji je sosvet ponovno razpravljal o razdelitvi finančnih podpor za leto 1999. Na podlagi dejstva, da je R Slovenija v preteklih treh letih neenakopravno in neenakomerno podpirala obe osrednji organizaciji, sosvet pa – ob sicer manjši vsoti – enakomerno in enakopravno, je predsednik sosveta dr. Marjan Sturm sosvet informiral o tem, da bo ZSO morala ob začetku meseca aprila v bistvu zapreti svoja vrata, ker nima nobenih zagotovil za to, da bo R Slovenija uresničila med ZSO in NSKS usklajen proračun. Zato je postavil vprašanje, ali ima sosvet nalogo, da upošteva pri svojem predlogu tudi to, kako R Slovenija podpira posamezne organizacije na Koroškem, ne da bi se vmešaval v notranjeslovenske zadeve. V razpravi sta se uveljavili dve tezi: denarji iz Slovenije niso tema za sosvet (NSKS, ÖVP) in sosvet ne more dopustiti, da bi ena stran zaradi take pospeševalne politike propadla in sosvet mora s svojimi sredstvi delovati izenačevalno (ZSO, SPÖ, FPÖ).

Na podlagi te razprave je dr. Sturm predlagal »salomonsko« rešitev: Usklajeni predlog ZSO/NSKS je predvidel za obe osrednji organizaciji po 3,7 mio ATS iz Slovenije in po 1,7 mio ATS iz Avstrije. Sturm je predlagal, da ZSO dobi iz Avstrije 3,7 mio ATS. Sosvet je predlog predsednika sosveta podprl z 9 glasovi za in 5 glasovi proti. V ostalem so člani sosveta z majhnimi korekturami podprli med ZSO, NSKS, SPZ, KKZ in cerkvijo usklajeni predlog za porazdelitev sredstev iz sosveta.

Dalje na 2. strani

PREBERITE

PLIBERK

Društvo Kulturni dom ostro protestira proti odločitvi sosveta *Stran 2*

LJUBLJANA

Pred sto leti je gorela Cankarjeva »Erotika« *Stran 3*

JUŽNA AFRIKA

Franc Kukovica objavlja topis po tej zanimivi deželi *Strani 6 in 7*

*Vesele velikonočne praznike
vam želi uredništvo
Slovenskega vestnika!*

PREBLISK

■ Za nami je osmi marec, proslava, razstava o dekletih in šoli skozi zgodovino, diskusija o ženski karieri, pa smo spet dobre za eno leto. Upajo nekateri.

Pa še vedno nis(m)o zadovoljne. Sitne smo ko muhe. Pa pustimo jamranje, da zaslužimo zdaleč manj kot moški, to ni nič novega. Moški nam privoščijo naš dan v letu, pa še v maju nas peljejo na kosilo, bog jim poplačaj. Sicer pa se razlikujemo že v vsakdanji govorici: moški so pametni, ženske prebrisane, moški so uspešni, ženske so karieristke, prvi dela noč in dan za družino, druga jo zanemarja, ko dela isto. Moški čveka četrt ure žen-

skam na njihovi proslavi in jih »šaljivo« imenuje klepetulje, 300 žensk molči.

Drage sotrudnice, pa tudi same sodelujemo pri vseh teh klišejih – kaj se bomo kregale! Saj ne mislijo ravno tako hudo, naši najlepši in najboljši. In ne rečemo nič in nočemo biti zoprne. Včasih zato malo

Klepetave ženske

zbolimo, pa nič ne de. Pa menda nismo brez humorja!

Pa bi le bilo dobro tu in tam komu stopiti na jezik, pa naj bo mož, sin, sosed ali znanec – da nam ne bo treba poslušati neslanosti na svoj račun samo zato, ker ... ker ..., saj res, zakaj?

S. W.

Zaključek razstave »Dekleta in šola«

V torek, 30. marca, zvečer je bila v k&k centru v Šentjanžu zadnja prireditev v okviru enomesečne razstave Zveze Slovenskih žena »Dekleta in

šola«. To si je ogledalo veliko število obiskovalcev, predvsem pa šolske mladine. Kar lepo število dijakinj in dijakov pa je poslalo tudi spise na temo »Dekleta in izobraževanje«. Ob zaključku so tri najboljše nagradili, ostalim pa poklonili knjige. *Stran 4*

NSKS zamrznil sodelovanje v sosvetu

Na včerajšnji tiskovni konferenci je NSKS najavil, da bo zamrznil sodelovanje v sosvetu. Kot vzrok je predsednik NSKS Nanti Olipnavedel zadnjo sejo sosveta, na kateri je prišlo do glasovanja glede razdelitve podpor za leto 1999. NSKS je stro kritiziral predsednika sosveta in ZSO dr. Marjana Sturma in tudi najavil, da se »z njim ne bo več pogovarjal, dokler bo on predsednik ZSO«. Mag. Vouk je kritiziral, da je sosvet sploh razpravljal o tem, kako R Slovenija razdeljuje podporo koroškim Slovincem.

Predsednik sosveta dr. Sturm je v tiskovni izjavi poudaril, da zakon ne predvideva zamrznitve članstva v sosvetu. Kdor trikrat neopravičeno ne sodeluje na seji, izgubi članstvo v sosvetu. V tem primeru mora Urad zveznega kanclerja imenovati nove člane.

Nadalje je dr. Sturm poudaril, da imajo na osnovi zakona pač

vsi člani sosveta, neglede na politično opredelitev, glasovalno pravico, katere se tudi poslužujejo. Tako je bil sprejet sklep glede podpore za ZSO z glasovi ZSO, SPÖ in FPÖ. Pri točki, kjer je šlo za podporo za Zvezo koroških partizanov in Delovno skupnost avstrijske narodnosti v SPÖ, pa so potegnili skupaj trije člani NSKS in oba člana FPÖ ter predstavnik ÖVP.

Dr. Sturm je še dejal, da seveda ne gre, da bo NSKS dobival iz Slovenije znatno več podpore, v sosvetu pa zagovarja enakopravno in enakomerno delitev sredstev med ZSO in NSKS. Sosvet se je opredelil za to, da ZSO zaenkrat lahko preživi. Nič več in nič manj! »Akcija je očitno uperjena v to, da bi NSKS prekril, da je v ozadju odločitve R Slovenije oz. njenega Urada očitna finančna izsušitev ZSO,« je še dejal dr. Sturm.

Blatnikova namestnica Trunkove

Vodstvo SPÖ je sprejelo sklep, da bo deželni zbor predlagalo imenovanje predsednice Delovne skupnosti avstrijske narodnosti v SPÖ, Ane Blatnik za namestnico Melite Trunk v

državnem svetu. To pomeni, da bi v primeru, da Trunkova med legislaturno periodo zasede kako drugo politično mesto v deželi, Blatnikova avtomatično zasedla mesto državne svetnice.

ZVEZA KOROŠKIH PARTIZANOV IN PRIJATELJEV PROTIFAŠISTIČNEGA ODPORA vabi

na tradicionalno spominsko svečanost ob obletnici smrti narodnega heroja Franca Pasterka-Lenarta, v nedeljo, 11. aprila, ob 11. uri na pokopališču v Železni Kapli.

Naš spomin velja vsem, ki so se borili in zgubili življenje v boju; vsem, ki so trpeli v zaporih, KZ-taboriščih in v izseljenstvu; vsem, ki so jih nacisti mučili in umorili na domovih, kot Peršmanovo in Hojnikovo družino ter mnoge druge; vsem, ki so bili obsojeni na smrt in obglavljeni.

Kulturni spored bodo oblikovali lovci in Lovski pevski zbor Železna Kapla.

Zbrali se bomo ob spomeniku, na katerem je vklesanih 183 imen junakov, ki so darovali svoja življenja, da bi na svetu zavladala mir in svoboda, da bi ljudje in narodi živeli v medsebojnem spoštovanju in enakopravnem sodelovanju. Vabimo vas, da se nam na spominski svečanosti pridružite.

Slovenija se doslej ni ravnala po zahtevi, ki jo je upravičeno postavljala koroškimi Slovincem: zedinite se, obe osrednji politični organizaciji – NSKS in ZSO – naj izdelata skupen predlog za finančno podporo v letu 1999 in Slovenija bo lahko ravnala tako kot to koroški Slovenci želijo. Nihče ne bi ji mogel potemtakem očitati, da podpira koroške Slovence enostransko in neuravnovešeno.

In dejansko je letos 15. januarja – kljub politično dokaj napetim notranjeslovenskim odnosom – uspelo izdelati skupen finančni predlog za podporo v letu 1999 z Dunaja in iz Ljubljane. To, kar je Ljubljana želela, se je zgodilo. In brez dvoma je bil to dosežek, pozitiven signal tudi za notranjeslovenske odnose. Vendar Ljubljana – kljub prošnji NSKS in ZSO – doslej na to ni odgovorila.

In spet se ponavlja stara pesem: po treh mesecih se ne ve, kako bo s financiranjem v letošnjem letu. Dobro pa je znano in že nešteto povedano, da so bili ZSO, Slovensko šolsko društvo in Slovenski vestnik v preteklih letih hudo zapostavljeni in od Slovenije finančno prikrajšani v taki meri, da so v svojem obstoju resno ogroženi. ZSO in Slovenski vestnik sta bila decembra lani prisiljena reagirati na ta nevarni položaj in vsem nameščencem iz varnostnih razlogov odpovedati delovno razmerje s trimesečnim odpovednim rokom. Rok je potekel 31. marca, iz Slovenije pa nobenih vesti. Kako naj torej razumemo molk iz Slovenije?

Ta molk se je izkazal kot hud pritisk na ZSO, da naj svojo strukturo s Slovenskim vestnikom vred razpusti, če se ne znajde drugače. Ravnanje Slovenije v tem primeru postaja tem bolj vprašljivo, ker se zaenkrat (letos) ni držala pravila, ki ga je koroškimi Slovincem s pozivom po usklajenem finančnem predlogu sama postavila. S tem potrjuje svojo dosedanjo politično prakso o

enostransko in tendenciozno opredeljenem financiranju koroških Slovencev. Slovenija je letos od koroških Slovencev dobila v roke vse adute, da bi se z njimi lahko znebila odvečnih prerakanj glede finančnih podpor, če bi ustregla skupno izraženi želji koroških Slovencev. Ker tega ni storila, je očitno zainteresirana, da se bodo konflikti nadaljevali. Ali pa je že računala, da ZSO in Slovenskemu vestniku bije zadnja ura?

Finančne podpore iz Slovenije strukturam NSKS so bile v zadnjih letih trikrat do štirikrat višje kot strukturam ZSO, kljub temu pa so tudi v njihovih vrstah zagnali vik in krik z odpusti in brezposelnostjo. Kakorkoli je temu tako – lahko gre tudi za prozorne trike –, konec koncev ni povsem jasno, kam so se izgubile te v primerjavi z ZSO visoke dota-

nansiranju z avstrijskimi manjšinskimi denarji, kar je povsem legitimno in ji je zaenkrat – za premostitev najhujše eksistenčne krize – tudi uspelo. Narodnostni sovset je ZSO dodelil dva milijona več kot je to bilo predvideno v skupnem predlogu koroških Slovencev. Da ne bo nespornost: ta skupni predlog za financiranje tako iz dunajskih kot ljubljanskih sredstev, bi bil ustrezen, če bi koroški Slovenci vedeli, da ga bo spoštovala tudi Ljubljana. Ker Ljubljana ni reagirala, ZSO v danem trenutku ni preostalo prav nič drugega kot iskati (vsaj začasno) rešitev v Avstriji. Nadaljnja upanja in morebitna zanašanja na Ljubljano bi z 31. marcem pomenila ukinitev Slovenskega vestnika in dokončno odpustitev nameščencev ZSO.

Pa še nekaj je treba poudariti: ZSO se s svojim korakom

Bo Slovenija našla ravnotežje?

Nekaj so prav gotovo poržili volilni boji, drugo pa je šlo v strukturo NSKS, ki že od leta 1990 v manjšinski politiki nima druge teme kot vprašanje skupnega zastopstva, ki ga ob podpori Slovenije vsiljuje kot »conditio sine qua non« v manjšinsko politiko.

Po zdaj že večletni hudi krizi med Slovenci na Koroškem pa je januarja letos le prišlo do uskladitve vsaj proračunskih predlogov med osrednjimi organizacijami – obema političnima in kulturnima – ter zastopnikom cerkve.

Slovenija pa niti v tej situaciji ni izkoristila priložnosti, da bi urejevanje notranjemanjšinskega konflikta prepustila koroškimi Slovincem in ga pomagala ublažiti z uresničitvijo težko in prvič v zgodovini doseženega konsenza glede financiranja iz Ljubljane. Sicer niso še vse možnosti zapravljenе, vendar je nadaljnja polarizacija verjetno neizogibna. ZSO se ni pustila spraviti na kolena in je iskala pomoč v fi-

vsebinsko niti za centimeter ni odmaknila od izdelanega skupnega predloga, ker zase skupno (to je iz avstrijskih in slovenskih virov) ne zahteva več denarja kot pa je to skupni predlog predvidel.

Kakorkoli gledamo na novo nastali položaj, treba je ugotoviti, da ZSO v vsej svoji zgodovini – niti s strani jugoslovanske niti avstrijske politike – še ni bila pod hujšim eksistenčnim pritiskom kot zdaj, in to s strani določenih za zamejstvo odgovornih političnih faktorjev v Sloveniji ob asistenci nekaterih koroških vpljakov, ki po moji oceni predstavljajo zelo majhen del tega, kar lahko imenujemo slovensko narodnostno skupnost na Koroškem. Ključno vprašanje v tem je: Ali je in ali bo Slovenija pripravljena spoštovati in upoštevati dejstvo, da tudi znotraj manjšine ni veljavna samo ena (ekskluzivna) resnica?

Dr. Valentin Sima, predsednik nadzornega odbora ZSO

Pliberčani nezadovoljni z odločitvijo sosveta

Društvo Kulturni dom Pliberk je na tiskovni konferenci izrazilo nezadovoljstvo z odločitvijo sosveta, da namreč finančna sredstva, ki so bila namenjena društvu prekanalizira iz Avstrije v Slovenijo. Društvo vztraja, da sosvet izpolni obljubo glede podpore v višini 10 mio. ATS (glej poročilo o seji sosveta). Najavilo je, da razmišljajo o tem, da bi predsednika sosveta dr. Sturm tožili zaradi oškodovanja. Nadalje so najavili, da bodo zaradi tega takoj ustavili gradnjo.

Predsednik sosveta dr. Sturm je izrazil svoje začudenje nad izjavami predstavnikov Društva Kulturni dom, ker namreč pred-

V letu 1996 je društvo v prošnji sosvetu zapisalo, da bo projekt stal 30 mio. ATS, leto navrh, torej 1997, so v prošnji zapisali vsoto 35 mio. ATS in v letu 1999 znaša vsota, zapisana v prošnji društva sosvetu že 40 mio. ATS.

Avstrijsko računsko sodišče je leta 1997 kontroliralo manjšinski oddelek Urada zveznega kanclerja in ga kritiziralo, da ni preveril serioznost finančnega koncepta Društva Kulturni dom Pliberk. Urad zveznega kanclerja ima torej nalogo, da oceni, ali je nek projekt tudi seriozno pripravljen iz vidika financiranja.

log slej ko prej predvideva dogovorjeno vsoto. Denar namreč nima »mašeljca«, zato je dr. Sturm izrazil svoje razočaranje, da so se predstavniki društva pustili vpreči v destruktivni voz NSKS.

Nadalje je dr. Sturm dejal: »Dejstvo je, da so predstavniki ZSO in NSKS obljubili, da bodo v sosvetu glasovali za to, da bo pliberški kulturni dom dobil iz sosveta podporo v višini 10 mio. ATS. Ta dogovor je bil sprejet na podlagi predračuna Pliberčanov, da bo kulturni dom stal nekaj nad 22 mio. V letu 1995 je društvo v prošnji sosvetu zapisalo, da bo projekt stal 22. mio ATS. Nadalje je bilo dogovorjeno, da pliberški projekt ne sme iti na račun drugih ustanov slovenske manjšine na Koroškem in da bo tudi pliberško gospodarstvo prispevalo tretjino sredstev.

Dejstvo je, da pliberški projekt iz vidika financiranja ni seriozno pripravljen in vprašljivo je, ali bo 40 mio. ATS sploh zadosti za njegovo dokončanje.

Kljub temu smo zagovarjali ta projekt in tudi rešitev, ki smo jo sprejeli v sosvetu je v korist društvu. Društveniki morajo vedeti, da bi seriozna razprava v sosvetu ali pa seriozno rešerširanje Urada zveznega kanclerja lahko privedlo, kljub sklepu sosveta, do ustavitve nadaljnjih izplačil in celo do zahteve za povrnitev doslej izplačanih podpor, ker predloženi podatki očitno niso bili resnični.

Kdor sedi v stekleni palači naj torej ne meče kamenja.

Pliberčanom bom po veliki noči predlagal sestanek, na katerem se bomo resno pogovorili o nastali situaciji in našli rešitev brez polemik in potvarjanja dejstev.«

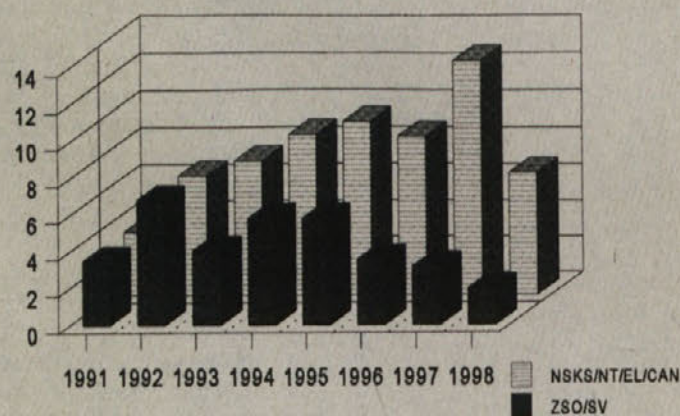
NADALJEVANJE S 1. STRANI

Dr. Sturm je najavil, da bo Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu predlagal sestanek, na katerem bi dokončno razčistili vprašanje finančnih podpor Slovenije za leto 1999. Na ta način se bo našla tudi rešitev za Kulturni dom v Pliberku.

V kolikor bo Slovenija potrdila usklajen proračun, bo ZSO predlagala, da iz sredstev Slovenije, ki naj bi bili namenjeni ZSO, Društvo Kulturni dom v Pliberku dobi dva milijona šilingov, torej enako vsoto, kot jo iz Avstrije več prejme ZSO. Tudi glede ostalih 0,7 mio ATS, ki jih je sosvet

Sosvet razdelil podpore ...

Podpore iz Slovenije v mio. ATS

namenil za štajerske Slovence in za šport, se bo našla rešitev. S tem se celotni proračun ne spremeni.

Društvo Kulturni dom prejme obljubljen vsoto, ZSO in NSKS dobita dogovorjeno vsoto, a iz varnostnih razlogov dobi ZSO večji del iz Avstrije in manjši iz Slovenije. Potemtakem, naj se ne bi bistveno nič spremenilo. Spremembe so le tehnične narave, denar pa menda nima »mašeljca«.

Predsednik sosveta dr. Marjan Sturm je za Slovenski vestnik dejal, da »je v tednih pred sejo sosveta skušal dobiti odgovor Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu na usklajeni predlog ZSO in NSKS. To

ni uspelo, zato je bil utemeljen sum, da v zadevi proračuna v Sloveniji nekaj ni v redu. Ker je ZSO v eksistenčni nevarnosti, se je morala odločiti za spremembo finančnih tokov, ne da bi se proračun v celoti spremenil. To je hvala bogu tudi uspelo.«

»Ironija zgodovine je«, tako meni Sturm, »da mora ZSO v trenutni situaciji, ko ji gre za biti ali ne biti, iskati pomoč pri Uradu zveznega kanclerja.

V zadnjih treh letih so se namreč finančne podpore iz Slovenije za ZSO drastično in nenapovedano (!) znižale.

Tega tako hitro ne bomo pozabili,« je še dejal predsednik ZSO.

VOJNA V JUGOSLAVIJI

NATO v slepi ulici

Svetovni žandar, Združene države Amerike, se je tokrat opekel. Natove sile že devet dni nudijo kosovskim Albancem »humanitarno« pomoč iz zraka, vendar se položaj še ni umiril. Nasprotno: teror, beg, morija so se še bolj razplamteli. Natovi predstavniki na tiskovnih konferencah govorijo o programirani strategiji jugoslovanskega predsednika Miloševića, a dejstvo je, da so jo s svojo intervencijo le še pospešili in zaostri.

Prvič v zgodovini gre za preimenovanje pojma. Pod humanitarno pomočjo smo si vedno predstavljali pomoč v prehrani, šotorih, azilstvu, zdaj pa so humanitarne naenkrat postale bombe in rakete. Če bi se natovski bombniki samo en dan odrekli bombam in namesto njih nad Kosovom v enaki vrednosti odvrgli pakete z najnujnejšimi potrebščinami za begunce, bi bilo rešeno marsikatero življenje. Tako pa samo bombe, bombe, rakete ...

Zanimiv je bil odgovor enega od vprašanih na beograjski ulici. Dejal je: »Končno pa moramo biti hvaležni Natu in Clintonu, saj sta storila, kar nikdar ni uspelo celo Miloševiću. Penočila in združila sta ves srbski narod.«

In res: Srbi še nikoli niso tako odločno stali za svojim sicer diktatorskim predsednikom Miloševićem. Stojično preživljajo noči v zakloniščih, podnevi pa se v tisočih zbirajo na raznih protinatovskih koncertih.

Milošević je spreten politik. Po prevzemu oblasti v tedaj še

jugoslovanski republiki Srbiji leta 1987 je sistematično gradil nacional(istič)no evforijo. Naj spomnimo na mitinge, procesije z relikvijami carja Lazarja po vsem srbskem ozemlju, na proslavo 600-letnice sicer zgubljenih bitke na Kosovem polju. Tedaj je izrekel tisto znamenito

Nato vodi vojno proti Miloševiću, na begu pa je preko pol milijona Albancev

grozno: »Ne bomo dovolili, da bo Srbe kdo tepel«, s čimer ni mislil na svoj režim, saj jih je njegova policija pred tremi leti na beograjskih ulicah kar pošteno pretepala, temveč na kosovske Albance.

Leta 1989 je Albancem na Kosovu ukinil avtonomijo, potem pa je šlo vse navzdol. Bolj so se upirali, bolj jih je privijal. V zadnjih letih so začeli sami

izvajati vzporedno družbeno življenje, si urejali svoje šolstvo, zdravstvo in druge družbene dejavnosti.

Kje so vzroki? Da, pri vzrokih bi bilo treba začeti. Balkan je bil vedno prizorišče barantanja velikih sil. Sedanje Kosovo je v svojem bistvu teritorij prve

srbske države. Bogata je srbska zgodovina z Nemanjići, Dušanom Silnim in pozneje Obrenovići in Karadžordževići. Na Kosovem so Srbi preživeli, saj se je v Pečki patriarhiji, v samostanih Dečani in Gračanica v vsem skoraj 500-letnem obdobju pod Turki ohranila srbska kultura. Naselitev Kosova z Albanci pa se je zgodila v bistvu šele po letu 1690, ko se je po avstrij-

skem umiku iz Skopja iz strahu pred turškim maščevanjem z njimi vred proti severu preselilo tudi ogromno število Srbov. Prazen prostor na Kosovu pa so tedaj zapolnili Albanci. Torej ima kot v Bosni tudi na Kosovem kar precej »zaslug« za sedanje stanje ranjka Avstrija.

Seveda je razumljivo, da Albanci glede na svojo številčnost na Kosovem ne morejo pristajati na politično podrejenost. Prav zaradi tega je nekdanja Titova Jugoslavija z ustavo leta 1974 pokrajini zagotovila avto-

no vojno v Sloveniji, dolgotrajno in krvavo v Bosni in Hercegovini, zdaj je na vrsti Kosovo. Zmernost kosovskega vodje Ibrahima Rugove je presegal radikalni nacionalizem nekaterih Albancev, ki so se organizirali v Kosovsko osvobodilno fronto (UČK) s svojimi bazami v kaotični sosednji Albaniji. Pritisk je rodil odpor, in to na obeh straneh.

Kako iz slepe ulice? Srbi se ne bodo vdali. Za nobeno ceno ne bodo dovolili odcepitve svoje zibelke, Kosova. Albanci ne bodo popustili, saj UČK v teh dneh celo mobilizira vse za borbo sposobne moške. Ameriška teza, da bi z ozirom na Miloševićovo nepopustljivost zahtevali za Albance celo samostojno državo, je izredno nevarna, saj pomeni zasedbo Kosova z Natovimi pehotnimi enotami (najmanj 200 tisoč) in desetletja dolgo prisotnost. To pa je tudi za ZDA in evropsko zavezanstvo prevelik zalogaj.

Ruski premier Primakov napoveduje novo diplomatsko akcijo. Oslabljena in zadolžena Rusija te dni v Sredozemlje pošilja svoje vojaške ladje in preklicuje embargo na pošiljanje orožja Jugoslaviji.

Rešitev, pa še ta je zelo negotova, je torej v delnih kompromisih, v pogovorih, v dejavni vključitvi Združenih narodov, v umiku enostranske politike natovskega zavezanstva. In verjeli ali ne, veliko in pozitivno vlogo pri tem bi lahko odigrala srbska pravoslavna cerkev. *Jože Rovšek*

ŽALOSTNA OBLETNICA KULTURNE INKVIZICIJE

Pred sto leti gorela Cankarjeva Erotika

Prav te dni poteka sto let, odkar je ljubljanski knezoškof Anton Bonaventura Jeglič kupil sedemsto izvodov pesniške zbirke Ivana Cankarja Erotika in jih na škofijskem dvorišču dal sežgati. Na srečo je tristo izvodov bilo že pokupljenih in razposlanih in tako tako tedanja cerkvena kulturna inkvizicija iz slovenske literarne zakladnice ni mogla izbrisati tega bisera Cankarjeve poezije. Tedanji časopis Slovenski narod je o tem tedaj pisal takole:

»Dne 8. svečana t. l. je bilo pedeset let, odkar je izdihnil v Kranju svojo veliko dušo dr. Prešeren. Iste dni pa je gorela v kranjskem župnišču ali na ognjišču hiše, kjer je Prešeren stanoval, majhna grmada Prešernovih neobjavljenih in po letu 1847 zloženih pesmi, mej temi je bila baje tudi Prešernova žaloigra. Pripoveduje se, da je dekan Dagarin mučil in trpinčil umirajočega pesnika (Prešerna) tako dolgo, da mu je izročil rokopise ...«

Poleg dekana Dagarina je Govekar med uničevalce slovenske literature in literatov uvrstil še »slovitega škofa Hrena, ki je sežigal cele vozove slovenskih knjig, škofa Mahniča, ki je preklel pijanca in pohotnika Prešerna in ubil Simona Gregorčiča ter obrizgal Josipa Stritarja, Antona Aškercera, dr. Ivana Tavčarja in druge z

žolčem in blatom...« V uvodniku Slovenskega naroda je bila zapisana tudi ocena, da utegne imeti sežig od škofa Jegliča ravno nasprotni učinek od zelenega, saj »bodo o zbirki sodili tako naivni in nevedni ljudje ter se bodo sedaj trudili na vsi moč, da dobe Cankarjeve pesmi. Knezoškofijska konfiskacija jim je torej le reklama. Sedaj pojde tistih 300 nekonfisciranih iztiskov iz roke v roko, vsak jih bode bral, vsak jih bode užival z največjo naslodo, a vsak bode iskal v njih – nemoralnost. Navivne in idealne duše se bodo sedaj vsled škofove reklame po sili pohujševale in kvarile, kajti pohujšuje se človek nad vsem prepovedanim. Marsikdo, ki bi se sicer drugače ne brigal za Erotiko, jih bode preštudiral sedaj natanko, in celo naše nedolžne institutke bodo pozno v noč ob brleči sveči stikale, v postelji leže, po Cankarjevih pesmih ter mučile svoje možgane z neznanimi pojmi ...«

Uvodničar Slovenskega naroda je skratka ocenil, da bo zaradi Jegličeve inkvizicije Eroti-

ka postala hit, uspeh mladega pesnika Cankarja pa zagotovljen. Hja, zveni znano – tudi ko je Madonna objavila ploščo Erotica (in jo pospremila z mehko pornografsko knjigo Sex), so borzni mešetarji ocenjevali, da bosta škandalozna publiciteta in zgražanje moralistov zgolj koristila prodaji.

Slovenski narod 13. aprila je na naslovnici objavil polemičen uvodnik »Usoda slovenske knjige«. V njem je bralcem sporočil, zakaj ne morejo kupiti Cankarjevih pesmi: »Slučaj je naslednji: Pred nekaj tedni izšle so Cankarjeve pesmi Erotika. Nekaj dni za tem, ko so bile naznanjene, so tudi že popolnoma pošle. Zaman je bilo vse povpraševanje po njih. Pač pa se je raznesla govorica, da je vso zalogo Cankarjevih pesmi kupil visok cerkveni dostojanstvenik, in da se z dušnimi proizvodi mladega slovenskega pesnika kurijo peči v knezoškofijski palači.

Mi tem govoricam tudi še tedaj nismo verjeli, ki so našle pot v razne liste, dokler nismo z avtoritativne strani dobili potr-

dila, da se je govorila in pisala suha resnica.

Presvetli gospod knezoškof dr. Jeglič je v resnici kupil vso zalogo Cankarjevih pesmi. Samo kakih tristo izvodov je razprodanih med občinstvo, vsi ostali, nekaj nad sedemsto, pa so bili prenešeni v knezoškofijsko palačo, in da jih tam ne bodo hranili, nego uničili, o tem pač ni dvoma.«

Sicer pa – kaj pravi sedanji

njaštvu Cerkve. Kar je bilo malce nesramno in hinavsko. Kajti kdo je dal zmlati v Vevčah na tisoče knjig, ki niso bile po volji režimu? Kdo je zapiral meje pred slovenskimi knjigami, ki so bile tiskane v tujini? Kdo je desetletja prepovedoval natis te ali one knjige, ki ni bila »na liniji«. No, leta 1995 je dr. Rode – tedaj še ni bil nadškof – zapisal tudi tole: »Sicer pa je škof (Jeglič, op. p.), ki je navse-

In oživila bo soha od mramorja –
Zatrepetalo bo tvoje srce;
Z motnim smehljajem, ah, z ustni drhtečimi
Pala boš meni v ljubeče roke ...

(Res pohujšljivo! Op – ured.)

ljubljski nadškof in slovenski metropolit dr. Franc Rode o požigu Erotike?

»Jeglič je videl v njej nevarnost za pohujšanje mladine, jo v celoti odkupil in dal sežgati na dvorišču škofijske palače. In s tem seveda naredil imenitno uslugo Cankarju«, ocenjuje dr. Rode v leta 1995 objavljeni knjigi »Spomin, zavest, načrt Cerkve na Slovenskem«. »To zadevo je komunistični režim skozi desetletja izkoriščal predvsem v šolah, da bi mlade Slovence prepričal o mrač-

zadnje tiste knjige plačal, na svoje dejanje gledal nekoliko samokritično.«

Tisto kurjenje je bilo torej del marketinga, a tudi poteza, vredna samokritike. Vsekakor pa »imenitna usluga«. Ob koncu 19. stoletja se je cerkev ukvarjala s »katoliško prebujo«, danes pa govori o reoangelizaciji – kar je eno in isto. Bodo tudi tokrat komu naredili »imenitno uslugo«?

Po Mladini povzel
Jože Rovšek

NATEČAJ SPISOV – ZŠŽ

»Dekleta in izobraževanje«

Glede na to, da se dandanes ženske vse bolj uveljavljajo v družbi, bi bilo logično sklepati, da se to dogaja tudi v izobrazbi. Ampak prav tako kot trditev, da so ženske enakopravne članice družbe, ne drži, bi mi marsikdo lahko oporekal tudi glede izjave, da so na izobraževalnem področju med moškimi in ženskami odpravljene vse prepreke in presodki.

Ženske dolgo niso imele enakih možnosti izobrazbe kot moški, saj je bilo v mišljenju mnogih globoko zasidrano prepričanje, da se mora dekle oz. ženska odlikovati kot dobra gospodinja, mati in gostiteljica. Njihove intelektualne sposobnosti niso bile preveč cenjene, kaj šele, da bi jih upoštevali. Poleg tega je bila izobrazba v prvi vrsti privilegij bogatih, ki so si lahko privoščili brezdelje in so svoj čas »trtili« s knjigami. Prav zato preseneča, da je ravno ženska kot »šibko, zlomljivo« bitje uvedla neusmiljeno splošno šolsko obveznost, ki se je ohranila do danes in priča o razvitosti neke civilizirane družbe. Tako so prvič v zgodovini tudi preprosta dekleta imela možnost, da si pridobijo osnovne pisanje, branja in računanja. Lahko si predstavljamo upiranje moškega sveta, ki je s tem izgubil še zadnjo prednost v bitki med spoloma – zmago slavni pohod ženske enakopravnosti tukaj označuje svoje začetke. Kljub temu pa je moralo preteči še mnogo let, preden se je začela oblikovati danes tako pogosto citirana enakopravnost. Tako so imele ženske kot učiteljice v prejšnjem stoletju za precejšen delež nižjo plačo kot njihovi moški kolegi, saj je veljalo prepričanje, da ženskam ni treba skrbeti za

#Ob razstavi »Dekleta in šola«, katera je bila odprta 5. marca v k & k centru v Šentjanžu, sta Zveza slovenskih žena in k & k center pripravila natečaj spisov na temo »Dekleta in izobraževanje«. Sodelovali so lahko dijaki in dijakinje v starosti od 14. do 18. let. Temu vabilu se je odzvalo kar precej dijakinj in dijakov. Te spise je ocenila strokovna žirija, vodja slovenske študijske knjižnice mag. Meta Domej, pisatelj Andrej Kokot in glavnošolska učiteljica Nada Malle, in izbrala prve tri nagrajenke: **1. Daniela Janošević, 2. Milena Olip, 3. Miriam Breituš.**

V torek, 30. marca 1999, ob 19. uri, je bila podelitev nagrad v Šentjanžu. Ob tej priložnosti se Zveza slovenskih žena prav prisrčno zahvaljuje organizacijam, podjetjem in osebam, ki so podelitev nagrad finančno podprli, in sicer: Zveza Bank, Koroška deželna vlada (Refere-

rat za ženske), Sienčnik Trans Ges.m.b.H., Zveza slovenskih organizacij, Založba Drava, Posojilnica-Bank Borovlje, Posojilnica-Bank Bilčovs in Posojilnica-Bank Šentjakob, Podjetje Gasser, Mihi Antonič in Katarina in Hanzi Ogris.

Predsednica ZSŽ Milka Kokot pa se je zahvalila tudi prizadevnim mentorjem, ki so mladino popeljali na razstavo in jo tudi spodbujali k razmišljanju in pisanju. Izrecno je omenila prof. Marijo Mlečnik ter Majo Millonig-Kupper in mag. Moniko Kelih.

Prve tri nagrajenke so prejele za nagrado dopropise za potovanja, ki jih lahko uresničijo pri deželnem potovalnem uradu, vsi ostali, ki so sodelovali pri natečaju, pa knjižne nagrade.

Tokrat objavljamo spis prvonagrajenke Daniele Janošević.

družino, saj se niso smele poročiti. To, da so za isto delo plačane slabše, ni nikogar bodlo v oči. Podobno neenako ravnanje srečamo še danes, vendar si marsikatero izmed žensk ne upajo povzdigniti glasu, ker se bojijo za službo ali pa enostavno nočejo biti ožigosane kot komolčarke, ki bi se za vsako ceno rade prebile v vrh. Ni čudno torej, da srečamo tako malo žensk v politiki in na vodilnih položajih v podjetjih. Včasih imam občutek, da žensk

sploh ne jemljejo resno in si morajo moč in naklonjenost podrejenih šele pridobiti, medtem kot moški na vodilnih položajih to moč uživajo že od vsega začetka. Najbrž to ni problem izobrazbe, temveč vzgoje, ki dekletom že od malega vceplja zavest, da se morajo obnašati uvidevno, sočutno, ja, enostavno žensko. Razlik med spoloma seveda ni mogoče zanikati, ampak zaradi fizično šibkejše zgradbe telesa deklet oz. žensk še vedno ne moremo označiti

Daniela Janošević

za šibki spol, ki se brez močnega, moškega partnerja ne more prebijati skozi življenje.

»Ah, zopet ena feministka«, boste najbrž pomislili, ampak daleč od tega. Nikakor ne zagovarjam gesel kot »Ženske na oblast!« in podobno, ker se mi zdi to prav tako diskriminirajoče kot stvari, proti katerim se feministke borijo – a medtem ko imamo vsak dan pred očmi slike vojn in zatiranih narodov, bi najprej morali razčistiti tudi pojme o zatiranosti žensk v tej, ah, tako civilizirani družbi, nato pa se spravljam na druge. Ampak mislim, da se s tem že preveč oddaljujem od prvotne teme in bom to raje obdelala kdaj drugič.

Še v prejšnjem stoletju je veljalo načelo, naj se ženske raje naučijo skrbnega gospodinjstva in ročnega dela, kot pa da bi razvijale svoje intelek-

tualne sposobnosti. Prav tako dekletom ni bil dovoljen vpis na gimnazijo ali fakulteto. Vse bolj se mi dozdeva, da so dolgo, dolgo časa moški poskušali obvladovati ženske s svojo višjo izobrazbo in so to področje ljubosumno skrivali pred ženskami; najbrž zato, ker so se globoko v sebi bali konkurence. Najbrž je veljalo za sramotno, če te je na nekem področju prekosila ženska, ki je vendar ustvarjena iz levega ali desnega rebra Adama in torej njemu podložna – po božji podobi ustvarjena za nižji položaj.

Hvala bogu imajo dandanes ženske v razvitih deželah povečini možnost za šolanje, osem- oz. devetletke so celo obvezne. Z zadostno izobrazbo so nam odprta vrata v svet, s tem pa se povečuje možnost, da izpolnimo svoje sanje v poklicnem življenju.

Pravzaprav je izobraževanje proces, ki nas spremlja skozi vse življenje in nam pomaga odkrivati svet okoli nas in predvsem nas same, zato je prav, da se pri tem procesu ne dela takšnih malenkostnih razlik, kot so spol, starost ali celo rasa. Vsi drugačni, vsi enakopravni, kajne? Zato je prav, da se nudi izobrazba vsakomur, ki se je voljan učiti, saj s tem pripomoremo k boljši človeški skupnosti, prosti predsodkov in malomeščanskega mišljenja. Vloga samostojne in izobražene ženske je v družbi vse bolj cenjena in upam, da bo imel kmalu vsak svoj cilj, izpopolniti samega sebe, to pa je dosegljivo samo z nenehnim učenjem na različnih področjih in z napredkom, ki sledi iz tega.

Daniela Janošević, 8. a ZG/ZRG za Slovence, Celovec

Pred aprilom, nesrečnim mesecem nasilne izselitve koroških Slovencev pred 57 leti je Zveza slovenskih izseljencev vabila v dvorano naše posojilnice na večer s še živimi pričami, ki so preživele to slovensko križevno pot. Zbralo se je veliko ljudi in to predvsem mlajših, da prisluhnejo pripovedovanju Lizike Leben, Amalije Krištof, Jožeta Uranka, Frančka Černuta in predsednika ZSI Jožeta Partla.

Pripovedovanju preživetih izgnancev smo vsi sledili s posebno pozornostjo in ob tej priložnosti je za vse navzoče nastala grozljiva podoba trpinov - izseljencev, kako so morali v nekaj urah zapustiti svoje ljubljene domove in iti v mrzlo tujino. Vsaka pripoved je bila segajoča v naša srca in vsi smo z njimi občutili bol vseh izseljencev – koroških Slovencev, in se zamislili, ali je bilo to mogoče, da so z ljudmi, ki so govorili drug jezik, tako okrutno, nečloveško ravnali, jih oropali premoženja in svobode. Za večino je to pomenilo strašno tragedijo ter marsikateri od teh izseljencev je tam umrl, bil poslan v hitlerjanska uničeval-

PLIBERK – ZVEZA SLOVENSKIH IZSELJENCEV

Večer s pričami časa

na taborišča, ali pa s silo vpoklican v nemško vojsko in se je proti lastni volji moral boriti skupaj s tistimi barbari, ki so uprizorili izseljevanje Slovencev, da bi napravili Koroško čimprej nemško.

Priče časa so nam v pretresljivi meri predstavile svojo telesno in duševno bol, kako so morale živeti ob bičih rabljev in čakati na milost in nemilost oblastnikov. Posebno hudo in moreče je bilo za izseljence, ko so jim grozili, da bodo po

»zmagi« preseljeni v daljno Rusijo ter da Koroške nikdar ne bodo več videli. Še posebno boleče pa je bilo dejstvo, da so bili prav domači nacisti največ krivi za to uničevalno politiko do Slovencev.

Kakor je znano in tudi pripovedniki so povedali, da je kljub morečemu vzdušju v krogu izseljencev vladalo trdno upanje, da nekoč mora propasti ta tiranija in da se bodo spet kot ljudje in ne številke lahko vrnili na svoje ljubljene domo-

ve. V veliko oporo in upanje pa je bila vest, da se v Koroški zmeraj bolj oglašajo partizani, ki se bojujejo tudi za to, da bi se čimprej odprla peklenska vrata raznih nacističnih taborišč. In ko je prišla tista zlata vigred leta 1945, ko so se šele v juliju izseljenci z nepopisno radostjo vračali na svoje domove, pa jih je domovina sprejela hladno. Hoteli so jih vrniti nazaj v Nemčijo. Tragika izseljenstva se je za marsikoga boleče končala. Čakali so jih

izropani domovi in vrhu tega še marsikje ni bilo prostora zanje v lastni hiši.

Pa kljub temu so se izseljenci z vso svojo močjo vrgli na obnovo stanovanj. Delati so morali pri raznih dobrotnikih, da so si lahko prideli in zaslužili svoj vsakdanji kruh.

Razveseljivo na tem večeru je bilo to, da je bilo med poslušalci večina mlajših ljudi in marsikdo je rekel, da bi taka pripovedovanja mogel poslušati celo noč ter da bi take večere morali še večkrat izvesti.

Poleg pripovedovanja pa je bila razstava o izseljenstvu, ki je zanimala vse navzoče. Slike nastale v izseljenstvu, so pripovedovanje še podkrepile.

Ob zaključku smo se razšli vsi globoko ganjeni nad usodo trpinov – izseljencev. ZSI kakor tudi SPD Pliberk se zahvaljujemo za ta občutena pripovedovanja, ki bodo in morajo ostati v spomin in opomin živečim in vsem svobodoljubnim ljudem.

Predsednik ZSI Jože Partl je večer zaključil z besedami: »Odpuščamo že, ali pozabiti nikdar ne smemo!«

ikej

WOLKEN. HEIM/OBLAKI. DOM

Besedilo v teku

Celovška »Studiobühne« je odprla svoja vrata z dvojezično uprizoritvjo komada wolken. heim./oblaki. dom avtorice Elfriede Jelinek. Avtorica se v svojem besedilu ukvarja z nacionalizmom, bolje rečeno s herrenvolkovsko miselnostjo. Montirala je citate nemških mislecev (Hölderlin, Hegel, Heidegger, Fichte, Kleist itd.), a njihov pomen je univerzalen in ravno tako današnji kot so duhovne metastaze tistih, ki utemeljujejo Natove bombe na Jugoslavijo: »Wir machen uns breit und dürfen es«.

Predstava v celovškem Studiobühne me je iritirala. Na eni strani besedilo, ki ga poslušam z muko, saj nemški idealistični teksti niso posebno osvežujoči; kako bi tudi bili, saj se moraš postavljati na glavo, da jih podoživljaš, in taka akrobacija te utruja, ne da bi te obenem zadovoljila. Na drugi strani inscenacija režiserke Eve Brenner in telesnost igralcev, ki besedilo dobesedno spravljajo v tek, mu dajejo nove pomene – ki jih nisem dojemal, zato pa tem bolj čutil, slutil. Verjetno sem reagiral pravilno, ko sem se koncentriral na telesno sporočilo igralcev, ko sem potisnil v ozadje informacijsko vrednost besedila in ga začel pojmovati kot literarni material, ki ga v teku predstave sicer nagrmadijo tako, kakor pride, a ob vsem zmeraj spet zakoličijo s poudarjenimi izvlečki tiste meje, ki označujejo prehod med idealističnim, vase obrnjenim globinskim razmišljanjem o lastnem popku (imenovanim »domovina« ali pa »doma« ali pa »mi smo mi« itd.) in navzven zasukanimi neprikritimi grožnjami (»Was suchen wir bei den Toten? Das Leben! Wir warten auf unsre Zeit.«, ali pa: »Ja, wenn wir bis zum Äußersten gehen wollen, dann schauen wir in den Spiegel, endlich allein.«).

Eva Brenner je najprej odpravila mejo med odrom in prostorom za gledalce; nato je razdelila celotno dvorano v črno-beli polovici, vanjo postavila mize s stoli za gledalce, k eni teh miz je posadila harmonikar-

ja in je tako ustvarila prostorsko inštalacijo, ki spominja na vaško gostilno ali pa na turistično gostinsko podjetje nekje ob Vrbskem jezeru. V tej sredini se brez odmora gibajo igralci, presegajo črno-belo mejo v prostoru, tudi mejo med akterji in gledalci, se vračajo v dane

lizma z drugim, morda tudi razmejevanja enega – recimo herrenvolkovskega – od drugega – recimo hlapčevskega.

Brennerjeva je besedilo razdelila med dve igralki – Evelyn Fuchs igra »nemško« vlogo, Veronika Drolc »slovensko« – in enega igralca, Marjana

okvire, jih skušajo predreti – diatonična harmonika jih pri tem dosledno spremlja –, so z eno besedo zapleteni v živ obmejni konflikt, v nasprotja med urbanostjo in provincializmom, med zaničevanjem človeka in človečnostjo. Pri vsem tem je dvojezičnost uprizoritve (nemško/slovensko, za izvrsten slovenski prevod je poskrbela Marija Smolič), se pravi hkratna uporaba enega in drugega jezika, vse kaj drugega kot neobvezen solidaren poklon dvojezičnosti koroške dežele. Je temeljit poseg v izpovednost inscenacije, ker mu dodaja dimenzijo konfrontacije enega naciona-

Stickra, ki mu je bila očitno pripisana vloga »vmesnika« ali pa »obmejnega organa«, ki pa s svojo fizično prisotnostjo stopa v ospredje konfliktnega dogajanja. Kakor se eden od drugega razlikujejo – Fuchsova trda, obenem ranljiva kot otrok, Drolčeva gibko prilagodljiva in obenem trdovratno samosvoja, z neverjetno telesno disciplino, Sticker elementaren in v nekaterih trenutkih zelo poetičen –, tako jih prav ta individualnost tudi družijo, ko svoje vloge oživljajo z osebno, biografsko značilnostjo, in to ponekod do take mere, da zaboli.

Mirko Messner

Bruselj v znamenju mladega slovenskega filma

Pravkar poteka v Bruslju v Evropski komisiji Filmski festival srednje in vzhodnje Evrope, kjer sem v ponedeljek, 22. marca, v sodelovanju s Slovenskim filmskim skladom predstavil kar tri slovenske filme: dolgometraža »Ekspres, ekspres« mladega slovenskega režiserja Igorja Šterka, ki je pravkar dobil nagrado filmskega festivala v belgijskem Monsu, ter dveh kratkih filmov iz Koroške, eksperimentalni film »Hotel Interkontinental« Nika Sturma in

Oliverja Marčeta ter film mentorja Mihe Dolinška in mlade režiserke Andrine Mračnikar ter cele ekipe

Sturm in Marčeta sta študirala na dunajski akademiji in sta s tem filmom sprožila prestižno sodelovanje Filma Mladje s to mednarodno priznano ustanovo na Dunaju. Film je že pri otvoritvi »Interakcij« v Bruslju, 16. 3., zbudil velik interes in navdušenje.

Drugi film mentorja Filma Mladje Mihe Dolinška je tudi

prava uspešnica, saj je dobil več nagrad na mednarodnem festivalu nekomercialnega filma v Ebenseeju. Sodelavci Evropske komisije so na tem večeru spoznali bogato sodobno slovensko filmsko ustvarjalnost. Spoznavanje pa naj bi privedlo do senzibiliziranja, tako da bi se uradniki in politiki v okviru njihovega dela zavedali pomena ohranjanja in razvijanja mnogolikosti, na primer na Koroškem, in temu primerno oblikovali svoje delo na evropski ravni. Le-to ima pogosto neposredne posledice za lokalno raven in je zato tem bolj pomembno.

Bojan-Ilija Šturm-Šnabl, asistent v Evropskem parlamentu

Pevska revija »Od Pliberka do Traberka«

Na letošnji sklepni 32. pevski reviji zadnje sobote na Ravnah je nastopilo 17 pevskih zborov iz obeh predelov Koroške. Iz avstrijske strani so sodelovali vsi trije zbori iz Pliberka, moški zbor »Foltej Hartman«, mešani zbor »Podjuna« in moški zbor »Kralj Matjaž«. Revija je potekala od meseca januarja naprej, v različnih krajih – med drugim tudi v Pliberku in na Obirskem – na njej pa je sodelovalo veliko število pevskih zborov. Velja poudariti, da je to najstarejša slovenska pevka revija in je zaenkrat tudi tista kulturna vez, ki kulturno združuje oba predela Koroške. Nekateri kritiki so mnenja, da

je ta revija svoj čas že prežive-la, ker se ponavlja v vsakoletnem ritmu brez kakršnihkoli inovacij. Sicer je res, da v zadnjih letih ni zaznavnega nadaljnega pevskega razvoja in da repertoar pesmi ostaja bolj ali manj nespremenjen, prav tako res pa je, da je ta oblika pevskega druženja ponekod še vedno zelo priljubljena. Nekateri manj znani zbori vidijo v takih srečevanjih vsaj nekaj možnosti, da se predstavijo širši publikli, drugi vidijo pomen spet v tem, da se na ta način lahko med seboj srečujejo in spoznavajo. Dejstvo je, da nobena druga oblika kulturnega povezovanja med obema predeloma Koroške nima take tradicije, ki bi se dandanes še dejansko tudi izvajala. Skratka, tudi na drugih področjih kulturnega dela tako povezovanje med avstrijsko in slovensko Koroško ne bi škodovalo.

J. M.

KONCERT KSŠŠD

Tone Janša Quintet nastopil na Dunaju

Ne zgodi se dostikrat, da na Dunaju, mestu, ki slovi po bogati glasbeni tradiciji, gostimo prav domače glasbenike v takšni (študentski) obliki koncerta, kakor smo ga bili deležni v sredo, 17. 3. 1999, v HAK klubu, ki je prav tako velik, da bi mu lahko rekli jazz-klet. Torej, zgodilo se je. K nam in predvsem za nas je prišel Tone Janša Quintet. Peterica glasbenikov je igrala v zasedbi: Tone Janša, stari »maček«, ki se lahko pohvali s koncertiranjem z velikani jazz-a, kot so Woody Shaw, Freddie Hubbard, Lee Harper in drugi, na saksofonu, trobentač Dominik Kranjčan, igral in študiral je v ZDA, sedaj pa je član Big banda RTV Slovenija. Primož Grašič, kitarist, ki je eden najbolj iskanih jazz glasbenikov v tem delu Evrope, sodeluje pa tudi onstran »luže« s še živečimi velikani jazz-a (Steve Swallow, Martin Drev, Toots, Thielemans ...). Lado Rebek, tudi on je sodeloval z Woodyjem Shawom, Johnnyjem Griffinom, Clarkom Terry-

jem, je igral bas. Pri tej zvrsti glasbe pa veliko pomeni bobnar, v tej vlogi pa je odlično opravil svojo nalogo Ratko Divjak, sicer priznani mednarodni glasbenik.

Kvintet je igral predvsem skladbe s svojega zadnjega skupnega projekta z naslovom »Tone Janša Quintet plays original music«. Skladbe je napisal Tone sam. Teme so daljše, posamezne fraze pa tehnično ter ritmično zahtevnejše. Oblikovno se glasba nagiba k bebopu, modalnemu jazzu, bluesu, ritmika je včasih trša, funkovska. Vsak solist je imel veliko prostora, kar pomeni, da so bile same skladbe daljše. Publika se pri tem ni dolgočasila, zaradi česar je kvintet začutil pozitivno energijo in nas še nagradil z dodatki. Bil je torej odličen koncert, ki pa bi lahko privabil več obiskovalcev. Skrb organizatorja glede obiska je bila upravičena, saj študentje raje hodimo na »žure«, kjer se ne dogaja takšna vrsta kulture. Vprašati se je treba torej, ali so takšni koncerti za slovensko mladino sploh še aktualni? Kdor pa je užival v tem koncertu (nekaj nad 50 obiskovalcev) in mogoče še kakem drugem, pa se lahko zahvali predvsem glasbenikom in seveda tudi organizatorju, kolektivu KSŠŠD.

Jure Pukl

Tone Janša Quintet na koncertu KSŠŠD na Dunaju

Piše FRANC KUKOVICA

Danes je Južna Afrika moderna industrijska država, v kateri imajo beli in črni državljani po zakonodaji enake pravice. Dejansko pa obstajajo še vedno velike razlike. Belci so lastniki velikih farm, rudnikov, tovarn, bank in različnih podjetij, črnici so njihovi delavci, uslužbenci. Le v državnem aparatu črni zdaj zasedajo vse več pomembnih mest.

Ko se je ponudila priložnost za 10-dnevno potovanje po tej deželi, sva se z ženo brž odločila zanj. Februarja, doma sneg in temperature okoli - 15 stopinj, smo poleteli iz Gradca preko Frankfurta in Johannesburga do Cape Towna. Sam polet je skupno trajal 14, na poti pa smo bili 24 ur. V Cape Townu nas je pozdravilo poletje, 30 stopinj.

Že pogled z letala na mesto je bil nekaj posebnega. Čudovit zaliv, penasti valovi ob vsej obali, 1087 metrov visok Table Mountain (Mizasta gora) ter dokaj nižja Lions Head (Levja glava) in Signal Hill (Signalni grič), v pokrogu okrog teh gora pa večmilijonsko mesto. Tako lep kraj vidiš le redko.

Cape Town

Tu nimaš občutka, da si v Afriki. Črnici v tem mestu niso v večini. Prevladujejo belci, mešanci in aziati. Samo Kapmalajcev je preko 200.000. Njihove prednike so svojčas pripeljali sem večinoma kot sužnje.

Prvi vtis: kakor mesto v Evropi – živahen promet, povod asfalt in urejene ceste, čiste ulice, dobro zdrževane hiše. Ponuja se ti slika bogatega mesta.

Drugačna so predmestja. Nekatera so boljše četrti za belce. Pritlične hiše so zavarovane z močnimi in visokimi plotovi. Ponekod je na vrhu še spiralasto zavita bodeča žica posebne vrste. Druge predmestne četrti so poseljene s premožnejšimi črnici in mešanci, takimi, ki imajo boljše stalne službe ali kako obrt. Tudi ti živijo v lastnih stanovanjskih hišah za močnimi plotovi. Mestna četrt Kapmalajcev je malo zunaj mestnega centra na pobočju gore in kaže zelo urejeno podobo.

Vozili smo se mimo zelo velikih mestnih četrti, kjer ni hiš. Videti je le majhne kolibe, zbite iz odpadnih desk, pločevine in drugega materiala. V takih četrtih prebiva tistih 45 odstotkov črnega prebivalstva, ki nima stalnega ali nobenega zasluzka. Ne ve se niti, koliko ljudi tam prebiva. Del teh sploh ni prijavljenih. Od leta 1994 dalje se država prizadeva take četrti odpraviti. Po podatkih naših vodičev ji uspe dnevno zgraditi 20 »hišic« z 28 kvadratnih metrov bivalnega prostora – 2 sobi in »mokra« kamrica za umivanje. Voda, prostor za kurjenje in stranišče so večinoma zunaj hiše. Naselja imajo urejene poti, električno napeljavno, vodovod in kanalizacijo.

Cape Town je najstarejše mesto v Južni Afriki. 1652. leta je

Nizozemec Jan van Riebeeck z jadrnico pristal v zalivu pod Table Mountainom. Prvi priseljenci so se izkrcali z nalogo ustvariti postojanko, ki bi nizozemske ladje na poti v Indijo preskrbovala s hrano in vodo. Nastale so prve farme. Z vsako jadrnico se je priselilo tudi nekaj družin Evropejcev. Kraj se je hitro večal. Novi naseljenci so prodrali v rodovitne doline okoli Cap Towna. Vneli so se hudi boji, posebno s plemenom Culu.

Kmalu so postavljale svoje postojanke še druge evropske države. Angleži so zgradili Durban, danes večmilijonsko mesto ob obali Indijskega oceana. Novonaseljenci so prodrali vse globlje v notranjost dežele in preganjali črnica plemena.

Po polotoku do Rta dobre nade

Polotok južno od Cape Towna do Cape of Good Hope (Rt dobre nade), približno 80 km, je posebno lep. Pot pelje mimo zelo urejenih mest in večjih naselij ob zahodni obali, kjer biva predvsem belci.

Ustavili smo se v zalivu Hout Bay, se vkrkali na majhno ladjo in odpluli do otočka iz samih ogromnih gladkih skal, kot bi jih nekdo pobrusil in položil tja. Po moji oceni najvišja točka ni preseгла 10 metrov nadmorske višine. Pluli smo okrog otočka in si ogledovali čudo. Gladke ploščate skale so bile natrpene s tjujni različnih starosti in velikosti. Samci dosežejo težo do 350, samice do 113 kg. Kar migljalo je. Nekaj jih je bilo v vodi. Potapljali so se in spet prihajali na površje. Tjujni se potapljajo povprečno do 35 m globoko in lahko ostanejo pod vodo do 30 minut. Izvrstno vidijo in slišijo tudi pod vodo. V vodi so neverjetno gibčni in razigrani. Nepozabno doživetje.

Vožnjo smo nadaljevali in kmalu prispeli do skoraj najjužnejše Afrike. Ves južni del polotoka je narodni park, nenaseljena pokrajina, prepuščena živalim. Pokrajina smo opazovali iz avtobusa – deloma stepla, deloma kamenita polpuščava, malo drevja, ponekod mnogo grmičevja. Videli smo antilope in dalj časa opazovali čredo pavijanov. Kratko pred ciljem smo se ustavili in počakali, da sta dva noja, navajena avtobusov, prečkala cesto. Vsi fotoaparati so bili v akciji. Malo pozneje smo se sprehodili po rtiču. Nekje blizu se stikata vedno hladni (povprečno 18 stopinj) Atlantski in ob afriški obali za 2 do 4 stopinje toplejši Indijski ocean. Mogočni valovi se lomijo in penasta morská voda v enakomernih presledkih dan za dnem udarja v skale. Stalno šumi in nastajajo glasovi, kot bi nekje daleč na morju grmel. Po skalah 100, 200 ali več črnih kormoranov, dolgih in močnih kljunov. V zalivčku med skalami cele površine kelpskih alg, zibajočih se v valovih. Te alge so dragocena surovina za predelavo v kemični industriji. Iz njih izdelujejo med drugim tudi jedilno želatino.

Nekaj sto metrov vzhodno se 238 metrov nad morje dviga pečina Cape Point. Na vrhu je mogočen svetilnik. Ko so pred več kot 300 leti priplule jadrnice do teh točk, so bile posadke do brega upanja. Mornarji so vedeli, da so prepluli pol poti do Indije.

Peljali smo se tudi na Cape Point in se sprehodili po vrhu okrog svetilnika, znane razgledne točke. V Cape Town smo se vračali po vzhodni obali. V Bouldersu smo obiskali rezervat pingvinov. Nekaj desetih jih je stalo na obali peščenega zalivčka. Naokoli ogromne gladke skale okrogle ali jajčaste oblike, deloma, napol ali skoraj čisto v vodi. Na nekaterih je stalo nekaj pingvinov. Najljubše so izgledali tisti, ki so kobacali iz vode ali pa se v svoji značilni pokončni drži spuščali v vodo. Sem pa tja so bil nekateri zakopani v pesek. Tudi lep in nepozaben spomin.

Še kakih 25 km smo vozili po vzhodni obali ob »Napačnem zalivu« (False Bay). Zaliv je širok 35 km in skoraj toliko seže v celino. Globok je med 2 in 80 metri. Na poti iz Indije proti Evropi so se Nizozemci vedno ustavljali v Cape Townu.

od hotela, so nam iti tja peš odsvetovali. Ko se stemni, postane hoditi po dobro razsvetljenih ulicah Cape Towna zelo nevarno. Peljali smo se s hotelskim avtobusom. Waterfront je marina za zasebne čolne in ladje, tujce vozijo po zalivu s čolnom, da si mesto ogledajo z morja, tam so trgovine vseh vrst, pivnice in restavracije. Večerjali smo ceneje kot bi pri nas plačali v zelo dobri restavraciji. Domače ustekleničeno vino stane od 90 do 160, veliko domače točeno pivo 16 šilingov.

Med vinogradi

Naslednji dan smo se zgodaj odpravili v vinorodne kraje vzhodno od Cape Towna, v okolico Paarla in Stellenboscha, oddaljene kakih 50 km. Zelo široke doline so bile svojčas poraščene s pragozdom. Danes je gozd le še v hribovitih predelih.

Prvi priseljenci, Buri (kmetje) iz Nizozemske, so si iz utrdbe Cape Towna hitro prisvojili ozemlje proti severu in vzhodu. V Južno Afriko so se selile cele družine. Nastajale so farme. Gozd se je umaknil pašnikom, njivam in vinogradom. Utrjene

Veliki steber pomeni delež jezikov prvotnih črnih prebivalcev, manjši steber pa delež evropskih jezikov v jeziku afrikaans.

Afrikaans in angleščina sta bila do l. 1994 uradna jezika. Danes jih je enajst več. Jeziki črnih plemen so vključeni v radio, bolj razširjeni jeziki črnih plemen kot so Soto, Culu, in Kosa pa tudi v televizijo.

Vinogradi so urejeni kot pri nas, le da so večji. Skoraj povsod so lastniki beli veleposestniki, delavci in večina ostalih uslužbencev pa mešanci ali črnici. Obiskali smo veliko farmo Neetlingshof, kjer pridelajo letno od 1,2 do 1,5 milijona litrov različnih vrst. Sedanji lastnik je Nemec.

Na farmi je vasica malih hiš za delavce. Zanimivo je bilo izvedeti, da ti (tako je tudi drugje) ne dobijo vse plače v denarju. Večji del je v obleki, obutvi, hrani, pijači, šolskih potrebščinah, plačilu prispevka za šolanje, za prevoz v šolo, za stanarino ...

Ponekod so že začeli s trgatvijo. Namizno grozdje je bilo brez koščic in nam je dobro teknilo.

NA POTI PO JUŽNI AFRIKI

Je vsa Afrika črna?

Južna Afrika je bila zaradi ločevanja belcev in črncev v privilegirane in diskriminirane državljane (apartheid) desetletja, posebno v letih 1950 do 1990, kritizirana po vsem svetu.

Zaradi podobnosti nekih gora ob omenjeni obali Table Mountainu, navigacijskih napak, vremenskih nepravil in podobno so nekateri zajadrali v napačni zaliv. Odtod njegovo ime. Zaradi brezvetrja ali napačnih in nevarnih vetrov ter plitvin so menda z jadrnicami le težko spet izpluli. V začetku plovbe okoli Južne Afrike je skoraj vedno kaka jadrnica za vedno ostala tam.

Zadnji postanek smo napravili v botaničnem vrtu Kirstenbosch, ob južnem vzhodu Table Mountaina. Spada k obširnemu narodnemu parku na tem območju polotoka in je eden najpomembnejših botaničnih vrtov na svetu. Samo cvetočih afriških rastlin je tam 24.000. Oktobra, ko vse cveti, je tu menda najlepše. On našem obisku smo videli le cvetove nekaj vrst protej, najbolj pristnih, znanih in pogostih afriških rastlin in jih ujeli v objektiv.

Steza je vodila tudi med znanimi orjaškimi afriškimi rumenimi drevesi kalanda. Dorastejo šele po 200 letih. Les se pogosto uporablja za izdelavo opreme. Po gozdovih je teh dreves le še malo.

Pozno popoldne smo se vrnili v hotel. Večina nas je zvečer šlo v zelo zavarovano obmorsko četrt Waterfront. Čeprav je kvečjemu kilometer oddaljena

naselbine so se hitro množile. Mesto Stellenbosch je nastalo npr. že leta 1675. Pokrajina je zelo rodovitna, podnebje podobno sredozemskemu. Prvotno prebivalstvo Koi-Koi so Buri že takrat izrinili. Prav tako se je godilo živalim. Levov, leopardov, slonov, bivolov in povodnih konjev ni več. Posamezni primerki žive še v manjših rezervatih. Iz letala se lepo vidi, kako je pokrajina skrbno urejena. Farme so velike po tličoč, dva ali več hektarjev.

Na poti v Paarl smo se ustavili pri spomeniku afrikaans jeziku. Na okusno urejenem podstavku v premeru kakih 50 metrov štrli v nebo dva betonska stebra. Eden se začne zelo široko ter se na pol višine hitro zožuje v konic. Doseže višino zvonika večje vaške cerkve. Drugi steber je pol manjši. Spodaj pol širine prvega, a se proti vrhu le malo zoži. Proti severu, Evropi, je na vsej njegovi dolžini vdolbina. Izgleda, kot bi votlo drevo od vrha do tal razcepil in pustil stati le eno polovico. Afrikaans jezik je nastal v okolici teh krajev, torej v prvotnem naseljenem prostoru belcev. Je mešanica holandskega jezika, francoščine – jezika 150 družin Hugonotov, francoskih pribežnikov iz verskih razlogov – in jezikov črnih plemen.

Zaradi lepega vremena smo se se prej vrnili v Cape Town in se z gondolo peljali še na Mizasto goro. Gora nima vrha. Izstopiš na ravni ploščadi, posejani s kamni, vmes pa so poti za sprehode, trava in nizko grmičevje. Ploščad je dolga najmanj 2 km, široka pa od 100 do 300 metrov. Z nje je čudovit razgled na zaliv, vse mestne četrti, pristanišče in sosednje nižje gore.

V deželi nojev

Na poti proti Oudtshoornu smo se ustavili v Worcestru pri kmečkem muzeju. Ogledali smo si poslopja, delavnice, orodja, stroje, ... – vse kar so imeli, uporabljali in potrebovali na farmah v 18. in 19. stoletju. Vzidan kotel za žganjekuho je dobro ohranjen in ga še uporabljajo. To žganje so poimenovali »befi blisk«.

Ko smo se bližali Oudtshoornu, se je pokrajina spremenila v stepo in polpuščavo – ravnina, grički, trava, grmičevje, malo drevja, v ozadju gore, le v dolinah ob potokih rodovitna, obdelana zemlja. Mesto je od morja oddaljeno kakih 35 km. Vmes je gorovje Outeniekwa, kakor meja med vedno zelenim pasom ob morju in popolnoma drugačno notranjostjo dežele.

V okraju, ki obsega verjetno pol ozemlja Koroške, so nojeve

farme, ena za drugo. Ta, ki smo jo obiskali in si jo ogledali, se razprostira na dva tisoč ha velikem zemljišču. Vsak nojev par potrebuje hektar bivalnega prostora. V takem prostoru smo šli do »gnezda«, kjer so v pesku ležala nojeva jajca, velika za 25 kurjih in težka kilo in pol. Nekateri so stopili na jajca in stali na njih. Nojevka zleže na leto do sto jajc, v življenju pa do dva tisoč. Valiti začne šele, ko ima v gnezdu 12 jajc. To izkoristijo v farmah. Nojevkam jemljejo jajca in jih odnešajo v umetne valilnice. Paru pustijo valiti le enkrat na leto. Tako pridejo do velikega števila mladičev, ki jih po nekaj dneh podtaknejo kateremukoli nojevemu paru, da jih vodi. To se ponavlja iz leta v leto. Število nojev na farmi niha med 1.000 in 2.000. Mladiči dorastajo 14 mesecev. V prodajo gre vse: jajca, perje, meso, koža, vključeno v tujski promet, gostinstvo in v prodajo spominkov. V pokrajini je 250.000 nojev, a izključno v farmah.

Blizu Oudtshoorna so znane jame Kango, po velikosti in le-

jugu. Spomladi je menda vsa pokrajina v cvetju in kar šumi od divjih čebel.

Naslednji dan smo prečkali gorovje Tsitsikamma, kar v koi-koi jeziku pomeni »gorovje čiste vode«. Vegetacija je podobna tisti v gorovju Outeniekwa. Ustavili smo se in se sprehodili po pragozdu do 800 let starega »rumenega drevesa«. Štirje odrasli ljudje komaj objamejo deblo. Blizu je takšno drevo odlomljeno ležalo na tleh. Takih orjakov v naših gozdovih nimamo. Resje (erika) zraste tu povprečno tričetrt metra visoko, videli pa smo tudi do dva metra visoke grme. Vmes je videti mnogo protej različnih vrst.

Po kratki vožnji smo z avtobusom prečkali potok. Čreda pavijanov je zbežala v gozd, le eden se je dolgo obiral pri nekem grmu z njega trgal liste. Kmalu smo prispeli v ravnino.

Na poti po Garden Rout

Posebno lep zelen pas ob Indijskem oceanu je med Mossel Bay in Porth Elisabethom. V teh krajih pade letno na kvadratni meter 900 milimetrov

beth, odkoder smo naslednje jutro poleteli v Johannesburg.

V Johannesburgu

Med poletom iz Porth Elisabetha v Johannesburg je bil pogled na pokrajino zelo poučen. Zasedil si vso raznolikost južnoafriške pokrajine, razen peščne puščave. Največje mesto Johannesburg je bilo dobro razločiti. Zaznali smo tudi črnsko četrt mesta, Soweto, kjer prebiva preko dva milijona ljudi. Letališče se nahaja na 1.645 m nadmorske višine. Po pristanku smo z avtobusom prevozili središče mesta na dolgo in počez ter si ga ogledali z razgledne točke visokega nebotičnika. V središču mesta črnci še pred nekaj leti niso imeli vstopa. Za belce, posebno tujce, je mesto postalo nevarno tudi podnevi. Praznih je že nekaj hiš in nebotičnik, ker so veliki koncerni svoje pisarne preselili drugam, po večini v Pretorio. Čez dve leti bo Johannesburg zapustila tudi borzna hiša. Ta razvoj tam živeče belce zelo skrbi in za mnoge pomeni izgubo službe ali pa imetja – nepremičnin, saj stanovanja ali hiše nikomur ne morejo prodati. Ta nevarnost je bila verjetno tudi glavni vzrok, da je bil naš program obiska te države tako organiziran. Nikoli ni bilo časa za samostojne ogledne mesta.

Skupnemu ogledu mesta je sledil obisk Gold Reef Cityja, velikega zaključenega kompleksa (dobro zavarovanega) na novo zgrajenih hiš. V nekaj ulicah stoje hiše viktorijanskega stila, kot so bile tu svojčas. Tu so zabave, trgovine vseh vrst, gostišča, banka in vhod v rudnik zlata.

Folklorna prireditev pripadnikov različnih črnskih plemen v značilnih oblačilih – plesi, glasba in petje – poteka sicer na tlakovani cesti, a jo vendar sprejmeš kot pristen prikaz črnske ljudske umetnosti.

Po predstavitvi smo se spuстили 220 metrov globoko v rudnik zlata. Vodička nas je vodila po rovih in nam razlagala potek dela pri pridobivanju zlata. Da se delo v rudnikih izplača, morajo iz tone kamenja pridobiti 8 g čistega zlata.

Podali smo se tudi v sedem-razredno zasebno šolo, kjer je 300 učencev, črnki in črncev. Šoli je priključen otroški vrtec.

Prvotna manjša zasebna šola je nastala na veliki Blairovi (svetovno znan črnc, vrhunski igralecigralec golfa, ki je hitel od zmage do zmage) farmi. Namenjena pa je bila otrokom delavcev na farmi in iz bližnje okolice. Danes je šola velika in na novo zgrajena. Iz Blairove farme je v njej le 20 otrok, ostale vozijo s šolskim avtobusom tudi od precej daleč. Videli smo tri učiteljice-belke bele, vse ostale so bile črnce. Učiteljsko osebje v zasebnih šolah plačuje država, za vse ostalo morajo skrbeti sami.

Mesečna šolnina za otroka je v državnih šolah 300 randov (600 šilingov), v zasebnih pa dvakrat višja. Šolska obveznost

obstaja, a mnogo otrok šole vseeno ne obiskuje, ker je ni blizu ali ker starši ne zmorejo šolnine in priskrbeti ostalih šolske potrebščin. Šolska uniforma je obvezna. Kdor teh izdatkov nenkrat ne zmore več, vzame otroka iz šole in ga leto dni ali več obdrži doma. Država je pripravljena začasno prevzeti šolnino le za tiste, ki je ne zmorejo.

Vse šole v Južni Afriki so dvojezične. Poučujejo »jezik kraja«, to je pogosto eden izmed 12 plemenskih jezikov, in angleščino ali afrikaans, enega prejšnjih uradnih jezikov. Za nemško zasebno šolo v Cape Townu velja za jezik kraja nemščina.

V državnih šolah so trenutno precejšnje težave s plačevanjem učiteljstva. Eden vzrokov je gospodarska kriza po svetu, ki ni obšla Južne Afrike. Lanska inflacija je bila 16-odstotna.

V čez milijon kvadratnih kilometrov veliki državi živi preko 40 milijonov ljudi: 30 milijonov črncev, 5 belcev, 4 mešancev, milijon aziatov na zelo različni civilizacijski stopnji in z različnimi možnostmi preživljanja. Polovica jih ne

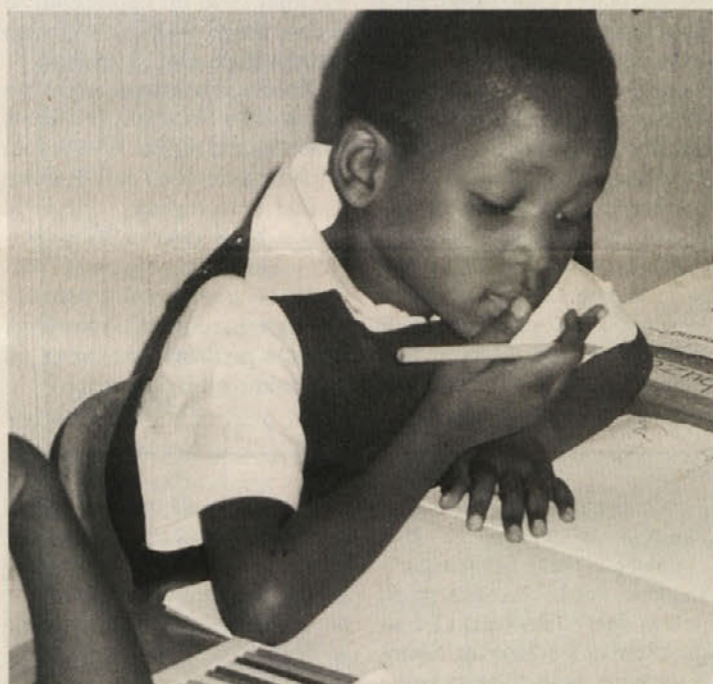
živeli so jim bile na poti. Kruger je določil velik predel severovzhodne države, kjer mora ostati vse tako, kot je bilo.

Danes se ta največji živalski rezervat imenuje Narodni park Paula Krugerja. V njegovih stepah in savanah so uspele preživeti vse večje afriške živali. Za po tja in ogled bi rabili tri do pet dni. Žal park ni bil vključen v potovanje.

Obisk muzeja v Melrouse Housu, hiši, zgrajeni v čistem viktorijanskem stilu, je zaključil ogled mestnega središča.

Podali smo se na grič, kjer stoji vladna palača. Sezidana v polkrogu omogoči lep razgled na mesto in po obliki nekoliko spominja na sedež avstrijskih cesarjev sredi Dunaja. Ker stoji na griču, izgleda še bolj mogočna. V njej so vse državne pisarne. Junija letos bodo volitve. Močna integracijska osebnost, državni predsednik Nelson Mandela (27 let je predsedel v zaporih), ne bo več kandidiral in bo po volitvah zapustil prostore v vladni palači.

Posebno veličasten je muzej voortrekkerjem, zgrajen na griču zunaj mesta. »Varuje« ga

V Blairovi privatni šoli blizu Johannesburga – učenka 1. razreda

poti primerljive s Postojnsko jamo.

Po gorskih cestah

Po ogledu jam Kongo smo nadaljevali pot proti jugu. Blizu gorovja Outeniekwa in istoimenskem prelazu se je pokrajina na mah spremenila, povsod gozd in vmes rodovitne doline. Iz gora priteče mnogo potokov, njihova voda pa je rjava. Na poti v doline izpere iz lesa in odpadle skorje podrtih dreves, listja in zemlje snovi, ki pobarvajo vodo. Treba je omeniti, da je voda v Južni Afriki za Evropejce užitna. Ž ženo sva jo pogosto pila.

Iz avtobusa je bilo opaziti vedno manj naselij, gozd pa je ponekod preraščal v pragozd z značilno afriško vegetacijo. Od morja do gorovja pade preko vsega leta dovolj dežja. Beseda Outeniekwa je vzeta iz koi-koi jezika staroselcev in pomeni »mož, obložen z medom«. Pred davnim so črnci iz krajev severno od gorovja po stezah v usnjenih vrečah nosili satje proti

dežja. V Evropi ga je treba za bujno rast povprečno 700 milimetrov. Večkrat smo prečkali reko, ki priteče z gora. Pokrajina: ali skrbno obdelana polja in nasadi ali gozd, deloma pragozd. Videti je mnogo nasadov pinij. Pot je peljala mimo jezer, ki so v glavnem povezana z morjem. Obala se je ob lepem vremenu kazala v najlepši luči – mogočni in peneči se valovi se zlivajo na bleščečo peščeno obalo. Kjer je obala močno kamnita in valovi butajo ob skale, voda brizga visoko v zrak in tako močno izhlapeva, da je v tej vročini nad obalo nastaja meglica. Ker je pokrajina vedno zelena, so cesto po tem predelu Južne Afrike poimenovali »pot med vrtovi«.

Del te poti smo prevozili v muzejskem vlaku Outeniekwa Choo-Tjoe (od George do Knysna), ki ga vleče parna lokomotiva.

Ob tej obali so najpomembnejši letoviščarski kraji ob Indijskem oceanu. Na večer smo utrujeni pripluli v Porth Elisa-

Tjulni na otočku ob obali zaliva Hout Bay

zasluži za pokritje najbolj osnovnih vsakodnevnih potreb. Dodatno breme so nasprotja med plemeni.

Sedanjemu predsedniku Nelsonu Mandeli in njegovi stranki ANC (Afriški nacionalni kongres) je leta 1994 (preko 60 % glasov) sicer uspelo prevzeti oblast po mirni poti, a gospodarske težave, naraščanje napetosti znotraj države in hitro večanje kriminala so problemi, ki lahko zaustavijo mirni razvoj demokratične države. Če se med belci in črnci postopno zblíževanje na vseh življenjskih področjih ne bo nadaljevalo po mirni poti, je razvoj te sicer moderne industrijske države resno ogrožen.

V Pretoriji

Zadnji dan v Južni Afriki smo preživeli v Pretoriji in okolici Pretorije. Po obisku muzeja v stanovanjski hiši prvega predsednika Južnoafriške unije Paula Krugerja smo si ogledali stari del mesta, ki je še danes središče. Paul Kruger je bil prvi, ki je spoznal, da bodo njegovi Buri (beseda pomeni kmet) postrelili vse za Afriko značilne velike živali. Kmetje so takrat še osvajali deželo in si ustvarjali velike farme, kjer so sejali žito in redili veliko število živine, koz in ovac. Divje, deloma krvoločne

relief 62 voortrekkerjevih vozov, vdelenih v zid ograje, ki tvori krog okoli kakih 40 metrov visokega spomenika muzeja. Kamnite krožne stopnice vodijo na vrh, kjer se s široke terase nudi lep razgled na mesto in daleč v deželo. Znotraj spomenika je v reliefnem traku na štirih stenah predstavljen potek naselitve belcev v Južni Afriki. Voortrekkerje so imenovali vse kmete, osvajalce dežele, ki so (vsaka družina je potovala s svojim pokritim vozom) v večjih skupinah prodirali v nepoznane predele dežele, da bi si osvojili zemljišča za nove farme.

Večkrat je prišlo do bojev, a par sto voortrekkerjev na konjih je s svojimi puškami in topovi nazadnje premagalo tudi po več tisoč s sulicami in kiji oboroženih črncev. Posebno veliko število Evropejcev je prišlo v deželo po najdbi zlata in diamantov v okolici Johannesburga. Mesto Pretoria je poimenovalo po enem od vodij voortrekkerjev Andriesu Pretoriusu.

Avtobus je zavil na cesto proti letališču. Treba se je bilo posloviti od Južne Afrike, 11-dnevno potovanje je šlo h kraju. Ostali so lepi spomini, a tudi želja po obisku in ogledu Krugerjevega narodnega parka.

Kekec na koroških odrih

Na cvetno nedeljo je v Železni Kapli in v Šentprimožu gostovala plesna skupina Mojce Horvat iz Ljubljane. Mladi so na odru zaplesali popularno Kekčevo zgodbo. Kekca vsak dobro pozna (ali pa ga je spoznal), mlad junak, ki nadvse ljubi naravo z obilico dobre volje in korajže premaga vse ovire in vedno vesel zapoje in zapleše.

Mlada in starejša publika je na obeh predstavah uživala nad izvrstno predstavo, tokrat zaplesano, komentirano in podloženo z glasbo (popularna Kekčeva pesem je na novo

prirejena skupno s kitaristom Gregorjem Avsenikom).

Sceno in razkošne kostume je oblikovala koreografinja Mojca Horvat sama. Otroke so predvsem očarale krave in druge živali ter gozd, luna in zvezde. Starejši pa so uživali nad kvaliteto predstave (ekscelentna koreografija; mladi izvajalci/ke so perfektno obvladali gib v idealni kombinaciji z različnimi glasbenimi žanri). V predstavi nastopajo tudi mladinske zvezde in evropski prvaki v plesu.

Slovenska prosvetna zveza, SPD »Danica« in SPD »Zarja« so s to predstavo pripravili publiko lepo doživetje.

Plesna šola Mojce Horvat pa se bo 16. aprila s predstavo »Ta vražji jazz« spet pojavila na Koroškem (Mladinski dom in Šmihel) Dani

Zasedalo pedagoško združenje

Pretekli četrtek so se v Mladinskem domu SŠD v Celovcu zbrali učitelji, povezani v pedagoškem združenju, na svojem rednem občnem zboru. Po poročilih so resno razpravljali o možnih novih izzivih v koroški šolski politiki. Seveda

so izvolili tudi predstavništvo, kateremu spet načeljuje Rezika Iskra, v njem pa je kot novi podpredsednik Danilo Katz. Tajnica ostaja Marica Pinter, njena namestnica je Sabina Koren, blagajnik pa kot doslej Rudi Štukelj. Po občnem zboru so si učitelji skupaj z nekaterimi dijaki Mladinskega doma ogledali odlično monodpredstavo Joooj, tako sem prišel na svet igralca Tiča. O njej pa več kdaj drugič.

»Trije vaški svetniki« v Globasnici

Ob zaključku Globaških kulturnih dnevo je preteklo soboto občinstvo v fami dvorani razveselil gostujoči »Oder treh herojev« iz Pirnič pri Medvodah, ki ga v glavnem vsebinsko in režijsko oblikuje naš stari znanec Peter Militarov. V njegovi režiji smo se nasmeja-

li »Trem vaškim svetnikom«, sicer ne kaj poglobljeni komediji, vendar odlično režirani, igralsko postavljeni in zaigrani. Na odru smo videli spet našo staro znanko Nadjo Strajnarjevo (Miklova Zala, Požganica ...) Alenko Bole-Vrabec (Obračun) in še nekatere.

V nedeljo so se Globaški kulturni dnevi zaključili z blagoslovitvijo velikega križa na Gori sv. Heme, ki ga je pripravil in izvedel Luka Kordež mlajši.

Avtor razstave z naslovom »Vonj po morju«, tržaški Slovenec Bruno Volpi Lisjak, je zanimiv in predvsem radoveden človek. Ne samo, da je svojemu po vojni spremenjenemu priimku dodal tistega, s katerim se je rodil, tudi njegovo življenje ni prav vsakdanje. Po končani slovenski pomorski trgovski akademiji je devet let plul s parniki po vseh oceanih sveta, se

v marcu na ogled v Slovenskem etnografskem muzeju v Ljubljani, od 6. aprila do 2. maja pa si jo lahko ogledate še v Tehniškem muzeju Slovenije v Bistri pri Vrhniki? S pomočjo etnoloških predmetov, listin in fotografij nas opomni, da Slovenija niso le gore, hribovi in doline, temveč tudi morje in to ne le tistih nekaj kilometrov med Koprom in Portorožem, zamejenih na današnjih

RAZSTAVA O SLOVENSKEM RIBIŠTVU

Vonj po morju

naučil šest jezikov in trideset let delal kot tehnično-komercialni menedžer v tržaški ladjedelnici.

Sprva odločitev o knjigi in kasneje še o razstavi o slovenskem pomorskem ribištvu od Trsta do Timave skozi stoletja, sta nastali na temelju njegovega prepričanja, da je slovenski narod pozabil na svojo tisočletno prisotnost na morju. Zato je bil tudi med ustanovitelji slovenskega jadranskega kluba v Sesslanu, v Križu, ki je bila nekoč prestolnica slovenskega ribištva, pa bo odprl muzej, kjer bo stalno domovala omenjena razstava. Hkrati je tudi sodelavec Odseka za etnologijo Narodne in študijske knjižnice v Trstu.

Kaj nam pripoveduje razstava Bruna Volpija Lisjaka, ki je bila

zemljevidih. Predniki Slovencev, ki so se v 8. stoletju naselili na obalnem pasu med Savudrijo in ustjem Soče, so si zaradi nerodovitne kraške obale morali poiskati drug vir preživetja, odšli so k morju, ki jim je dobro tisočletje dajalo kruh. Pripoveduje nam, kako so se za svoje lastno preživetje odpravljali na morje z iz enega samega debla iztesanimi čupami in kako so v času Habsburžanov razvili ribištvo v donosen posel.

Čeprav je prisotnost slovenskih ribičev potrjena v pisemnih virih šele v urbarjih iz 15. stoletja, pa je možno sklepati, da so se Slovenci z morskim ribištvom ukvarjali že pred začetkom tega tisočletja. In če so se prebili skozi zanke prve svetovne vojne in so

se v času fašizma še uspeli upirati načrtnemu uničenju te pomembne gospodarske dejavnosti, pa slovenskim ribičem to ni več uspelo v povojnem času, ko je demokratska Italija načrtno začela s priseljivanjem istrskih optantov v slovenske obalne vasi.

Življenje in delo slovenskih ribičev sta poleg listin in fotografij predstavljena tudi s pomočjo 50-ih etnoloških predmetov, med njimi pa je prav gotovo najzanimivejša čupa, sedemmetrski drevak, iztesan iz enega samega debla, s katero so na tem delu obale lovili vse od začetkov ukvarjanja slovenskega obalnega prebivalstva z ribištvo, pa tja do obdobja med drugo svetovno vojno. Ker morski vodi in soncu lahko kljubuje le zelo smolnat les, so čupe izdelovali iz primorskega bora in hoje, njihova življenjska doba pa je bila okoli 50 let. Za večjo stabilnost čupe so morali iz po vzdolžnih žilah klane bukovine izdelati kar 6 metrov dolga vesla. Prvi najdeni uradni dokument, v katerem je omenjena čupa, je iz leta 1621, in sicer zato, ker je bila odzeta slovenskim ribičem in sežgana. Zadnje, ki so jih uporabljali še v času druge svetovne vojne, so iztesali ob koncu 19. stoletja.

Po drugi svetovni vojni sta ostali le še dve čupi, in sicer v Nabrežini in Križu. Prva je bila Lisa, ki je trenutno na Tržaškem v fazi restavriranja, druga pa Maria, ki so jo leta 1947 pripeljali v Slovenski etnografski muzej in bo znotraj stalne postavitve tega osrednjega slovenskega muzeja predstavljala enega od najzanimivejših predmetov.

Irena Destovnik

Kaže kot bi se smrt utaborila v naših krajih in vedno spet zahteva žrtve. Tokrat je moral v 93. letu življenja zapustiti dom in svoje Andrej Milavec, pd. Ožej na Bregah. Ožejeva domačija leži v idilični, mirni vasi Brege, katera je odmaknjena od vsakdanjega hrupa. Pred že davnim časom, ko tu še ni bilo železnice in mostu čez Dravo, je bil to pravi raj za vse, ki ljubijo lepoto in samoto.

Pokojni Ožejev Drejc, kakor smo ga vsi poznali, pa je bil pravi ljudski original tega kraja in povsod znan in spoštovan. Na tej domačiji je živel, delal in sanjal o sreči, a brezskrbno življenje mu je prekrizala kruta in uničevalna nacifašistična tiranija. V to mirno domačijo se je naselil strah in družino nagnal v pekel – v taborišče hitlerjanske kulture tisočletnega rajha.

Ko so nacisti začeli izseljevati naše ljudi in so se pojavili borci proti fašizmu, tudi Ožejev ni bilo prizaneseno. Kruti oblastniki s pomočjo svojih simpatizerjev so obdolžili Ožejeve, da sodelujejo z odporiškim gibanjem. Zaprli so gospodarja Franca, pokojnega Andreja ter sestro Katarino in jih odvedli v razna uničevalna

koncentracijska taborišča. Andreja so poslali v Buchenwald, brata Franca pa v Dachau, nato v Auschwitz in potem spet v Dachau, kjer so ga potem tudi pokončali. Sestra Katarina pa je do kraja vojne trpela v zloglasnem taborišču Auschwitz. Tako hudo prizadeiti družini pa nikoli ni usahnilo upanje, da bo spet enkrat svoboda in konec tega barbarstva.

BREGE PRI PLIBERKU

Andreja Milavca ni več med nami

Pokojni Andrej in sestra Katarina sta brez brata vrnila v nekdanji tako spokojni kraj. V neizmerni sreči se je tudi pri Ožeju začelo novo življenje in obnova domačije. Ker je gospodar za vedno ostal v tujini kot žrtev fašizma, je moral Andrej prevzeti Ožejevo domačijo. Za ženo si je poiskal nevesto Lizi iz Kokij in domače ognjišče je spet zaživel. V harmoničnem zakonu so se rojevali otroci in pokojni Andrej je bil srečen ter se še bolj spoprijel z delom in težavami. Hudo ga je prizadelo pred leti, ko se je njegov sin še kot otrok pri igranju smrtno ponesrečil.

Pokojnega Drejca pa smo poznali kot dobrega človeka, idealista, zavednega člana naše skupnosti in kot veliko dobričino. Poleg dela na polju in skrbi za družino pa si je vedno vzdel čas za naše prireditve. Zmeraj je bil prisoten, ko se je bilo treba postaviti za našo besedo.

Še ko je užival zasluženi pokoj, je stal kot vihar, ki ga ne more izruvati nobena burja in kljuboval vsem hudim nevihtam. Ni se premaknil ali odmaknil, le smrt mu je spodnesla korenine. Upamo pa, da so segle tako globoko, da bodo še dolgo poganjale tudi v njegovih potomcih.

Veliko ljudi ga je spremljalo na njegovi zadnji zemeljski poti na nončaveško pokopališče in mu tam izkazalo svojo zadnjo čast in hvaležnost za zvestobo. Ob odprtem grobu sta se od pokojnega poslovila še direktor šole in predsednik SPD Edinost Pliberk Jožko Hudl in dipl. ing. Štefan Domej in se mu zahvalila za sodelovanje na vseh področjih našega narodnega življenja. Ženi Lizi in otrokom ter vsem sorodnikom izrekamo naše iskreno sožalje. Naj se po tolikem delu in trpljenju spočije v domači zemlji. ikej

PRIREDITVE

PETEK, 2. 4.

BOROVlje, na glavnem trgu –
Občina Borovlje
14.00 Velikonočni kmečki trg

SOBOTA, 3. 4.

GLOBASNICA, – KD Bokvarji
21.00 Tradicionalno nošenje bakel
RADIŠE, pred kulturnim domom
21.30 Velikonočna baklada

NEDELJA, 4. 4.

LOČE, kulturni dom –
SPD Jepa-Baško-jezero
20.00 Koncert »S pesmijo v pomlad«
Nastopajo: Oktet Suha, MoPZ
Jepa-Baško-jezero,
Tamburaški ansambel Loče,
Pevska skupina Akzent

PONEDELJEK, 5. 4.

VELINJA VAS, pri Knaberlnu –
SPD Bilka
11.00 15. Šahovski turnir

ŽITARJA VAS, Kumst – SPD Trta
20.00 Gledališka predstava: »Pleskarji
nimajo spominov« (Dario Fo).
Nastopa: gledališka skupina
KPD Planja Sele;
režija: Franci Končan

TOREK, 6. 4.

ŠMIHEL NAD PLIBERKOM,
Zadruga market Pliberk – KIS
13.30 Seminar z vrhunskimi strokov-
njaki »Oljnice – pridelava, pre-
delava, kakovost olja, trženje«

SREDA, 7. 4.

RADIŠE, kulturni dom –
SPD Radiše
19.30 Medicinsko predavanje: »Križ s
križem«. Predava: dr. Maks Zdouc

ČETRTEK, 8. 4.

CELOVEC, Modestov dom –
KKZ in SKD Celovec
20.00 Koncert zbora »Zvonk« iz Nizo-
zemske. Vodi: Tone Kropivšek

PETEK, 9. 4.

ŠENTJANŽ V ROŽU, k&k
19.30 Odprije razstave Milana Eriča
»Risba – Objekt«
20.00 Koncert skupine »Čompe«
z Janezom Skofom

ČEPIČE, gostilna Juena –
Strojni krožek Podjuna
20.00 Občni zbor SK Podjuna
Predavanje: Bonuskrožek in
nova socialna sosedstva pomoč

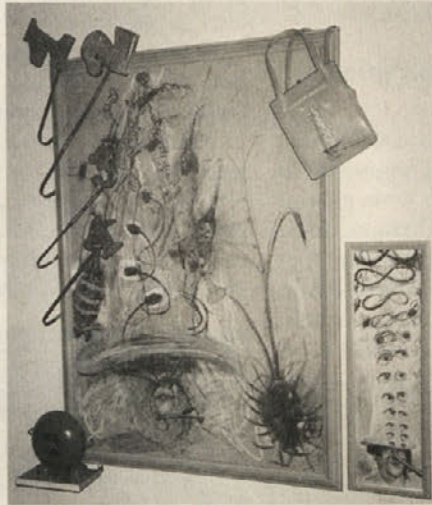
SOBOTA, 10. 4.

TINJE, v domu – Katoliški dom
Sodalitas, KKZ, SPZ
9.00 Delavnica za tajnice/ke
kulturnih društev
RADIŠE, v kulturnem domu –
SPD Radiše
19.30 Premiera igre: »Angel varuh«
(E. Kishon). Režija: Nuži Wieser
PLIBERK, Farna dvorana –
Fara Pliberk
20.00 Veseloigra »Dva para se ženita«.
Nastopa: igralska
skupina Žvabek
ŠENTPRIMOŽ, v kulturnem domu
– SPD Danica
20.00 »Samomorilec« – Igralska sku-
pina SPD »Dobrač« iz Brnce
ŠMIHEL, farna dvorana –
KPD Šmihel
20.00 Lutkovna igra »Bratje, škratje,
tatje«. Nastopa: domača
lutkovna skupina »buba«

Videti in slišati

RAZSTAVO

Milan Erič: »Risba – Objekt – Zeichnung«

Slikar Milan Erič, rojen leta 1956 v Slovenj Gradcu, je na ljubljanski akademiji za likovno umetnost diplomiral leta 1979, zatem pa na isti ustanovi opravil še slikarsko specialko.

Trenutno je izredni profesor na oddelku za oblikovanje Akademije za likovno umetnost, ter na Katedri za oblikovanje tekstilij in oblačil na Naravo-

ZVEZA SLOVENSKIH IZSELIJENCEV

vabi na
večere z naslovom

»Priče časa pripovedujejo
o preganjanju koroških Slovencev«

17. aprila 1999 ob 20. uri
v k&k centru v Šentjanžu v Rožu

Nekdanji izseljenci bodo obujali spomine na čase preganjanja v dobi nacističnega nasilja. Takratnih dogodkov ne smemo pozabiti, zato prisluhnimo tistim našim rojakom, ki so jih doživeli na lastni koži.

O takratnih dogodkih pa bo govorila tudi razstava dokumentov in slik

Na večere s pričami časa vse, še posebej pa mladino, prisrčno vabimo!

PRAZNUJEJO! Patrick Muri s Čežave – 25. rojstni dan; **Katja Rupic** iz Pogrč – rojstni dan; **Rezi in Toni Valentinitsch** s Potoka pri Bilčovsu – 65. rojstni dan; **Rudolf Grilic** iz Lovank – rojstni dan; **Ana-Marija Polzer** iz Šentprimoža – rojstni dan; **Marija Mičej** iz Šentvida – rojstni dan; **Marica Hobel** iz Šentprimoža – rojstni dan; **Monika** in **Veronika Korotaj** ter **Justi Roblek** s Šajde v Selah – rojstne dneve; **Hanzi Mikl** z Ločila – rojstni dan; **Albert Sager** iz Goselne vasi – rojstni dan; **Fini Jurič** iz Štebna – rojstni dan; **Gabriela Schüttelkopf** iz Velike vasi – rojstni dan; **Frida Aichholzer** iz Lipe – rojstni dan; **Marija Hafner** iz Sreje – rojstni dan in god; **Fini Einspieler** z Zgornje vesce – rojstni dan; **Marija Olip** iz Podgrada – 90. rojstni dan in god; **Marija Šranc** iz Nonče vasi – rojstni dan; **Franciska Velikogne** iz Šentjakoba – 85. rojstni dan; **Marija Zergoi** iz Podroja pri Globasnici – 70. rojstni dan; **Marko Trampuš** z Doba – rojstni dan; **Helena Mert** z Bistrice – rojstni dan; **Jozi Mischitz** iz Globasnice – 30. rojstni dan; **Berta Piskernik** z Lobnika – rojstni dan; **Franc Artač** z Obirskega – 80. rojstni dan;

slovno tehnični fakulteti v Ljubljani. Na slovenski likovni sceni se je pojavil sredi osemdesetih let. Umestil se je med tiste avtorje, ki jih je naplavila umetnost Nove podobe. Intenzivno je razstavljal do leta 1986, zatem pa se je posvetil risanemu filmu. Skupaj s svojim prijateljem Zvonkom Čohom je letos prejel nagrado Prešernovega sklada za celovečerni risani film »Socializacija bika«.

Kulturni komunikacijski center, k&k, Šentjanž bo predstavil umetnika z razstavo, od 9. aprila do 9. maja 1999, in filmskim večerom 14. aprila, ko bosta predvajana filma »Poskušaj migati dvakrat« in »Socializacija bika«.

Na razstavi v Šentjanžu bodo razstavljene risbe in objekti, ki jih Erič ustvarja v zadnjih nekaj letih. Slikar sam o sebi pravi, da ljubi igrivost, lahkotnost in zračnost v risbi, istočasno bi rad našel dovolj zanimivo zgostitev oblik in vsebinskih asociacij.

To skuša doseči v združitvi raznorodnih vizualnih materialov, kombinira risbe v različnih tehnikah z lepljenimi kolaži, otroškimi figuricami, igračkami in drugimi vsakdanjimi predmeti.

VERNISAŽA: Petek 9. aprila 1999 ob 19.30 uri v k & k, Šentjanž v Rožu. Ob odprtju razstave koncert skupine Čompe!

Glasbena šola
in
ORF –
slovenski spored

vabita na

25. jubilejni koncert glasbenih šol Gorenjske in zamejstva,

ki bo v četrtek, 15. aprila 1999,
ob 18. uri v ORF-teatru v Celovcu.

SLOVENSKI VESTNIK

čestita!

Radiš – rojstni dan; **Franciska Brumnik** z Obirskega – rojstni dan; **Mojca Traunik** iz Malčap – rojstni dan; **Konrad Pasterk** iz Železne Kaple – rojstni dan; **Franc Kuežnik** z Doba – rojstni dan; **mag. Jože Blajs** iz Celovca – rojstni dan.

Slovenski vestnik – usmerjenost lista
seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim
poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

tel. 0463/514300-0 • faks -71

ODGOVORNI UREDNIKI

Jože Rovšek (-30) kultura, slovensko zamejstvo
Sonja Wakounig (-34) politika, manjšinska družba
Tajništvo Urška Brumnik (-14)
Naročniška služba Milka Kokot (-40)
Prireditve Andrea Metschina (-22)

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem

TISK

Založniška in tiskarska družba z o. j. DRAVA
tel. 0463/50566

VSI

Tarviser Straže 16, A-9020 Klagenfurt/Celovec

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE

PETEK, 2. 4.

18.10 »Križev pot«

SOBOTA, 3. 4.

18.10 Od pesmi do pesmi –
od srca do srca

NEDELJA, 4. 4.

6.08 Dobro jutro, Koroška / Guten
Morgen, Kärnten! Duhovna
misel (žpk. Jože Valeško)
18.00 Praznična (P. Zunder)

PONEDELJEK, 5. 4.

6.08 Dobro jutro, Koroška / Guten
Morgen, Kärnten! Duhovna
misel (žpk. Jože Valeško)
18.10 Studio ob 18.00

TOREK, 6. 4.

18.10 Otroška oddaja

SREDA, 7. 4.

18.10 Glasbena mavrica
21.04 Večerna oddaja

DOBER DAN, KOROŠKA

NEDELJA, 4. 4.

13.30 ORF 2 – 10 LET
»DOBER DAN, KOROŠKA!«
Največja dragocenost, ki jo kak narod ima, da
lahko čišla samega sebe, je njegov jezik. Pred
desetimi leti je Avstrijska radiotelevizija z uved-
bo slovenske televizijske oddaje investirala v
posebno, enkratno in nezamenljivo kulturo
Koroške in Avstrije. Izkazalo se je, da televizija
kot najbolj atraktivni medij ohranja in ponov-
no vzbuja živo zavest, da so posamezniki del
širše narodove skupnosti. Slovenske ljudi v
deželi povezuje v obsegu in prepričljivosti, ki je
v naši zgodovini še brez primere.
Se še spominjate prve oddaje? – Mirko Bogataj
na podlagi začetka pred desetimi leti pripravljala
oddajo s sporočilom uredništva.

PONEDELJEK, 5. 4.

4.15 ORF 2 (Ponovitev)
16.30 TV SLO1 (Ponovitev)

RADIO KOROTAN

na frekvencah 105.5, 106.8 in 100.9

6.00 Dobro jutro, sonce
8.00 Domače viže in zborovska glasba
8.30 Živa (do 10.00)
14.00 V taberni
16.00 Od štirih do šestih – informacije
o dnevnih dogodkih.

NEDELJA

8.00 Zajtrk s profilom

RADIO AGORA

na frekvencah 105.5, 106.8 in 100.9

OD PONEDELJKA DO PETKA:

10.00 Kalejdoskop
11.30 Infoteka
12.00 Poročila BBC
12.10 Divan (glasba)
13.00 Magazin PO: Alpe-Adria, TO: V
pogovoru, SR: Po Koroškem, ČE:
Radio Aktiv, PE: Kultura, SO:
Die Welt ein Dorf
18.00 PO: CD tedna, TO: Šport, SR: V
pogovoru, OSTALI DNEVI: Glasba.
18.45 Poročila BBC
19.00 Otroški kotiček
19.15 vsako drugo sredo: stay tuned
20.00 Glasba

SOBOTA

18.00 100 decibelov
20.00 Jugorock

NEDELJA

10.00 Evropa v enem tednu (BBC)
11.00 Literama kavama (ponov. TO 22.00)

PLANINSKE VESTI

Društvene in druge dejavnosti

Prihodnje leto bomo koroški planinci obhajali 100-letnico Slovenskega planinskega društva. V zvezi s tem pomembnim jubilejem bo Slovensko planinsko društvo letos vse svoje dejavnosti prirajalo v znamenju tega velikega dogodka.

Na kratko nekaj vrstic o ustanovnem občnem zboru pred 100 leti: z ustanovitvijo Slovenskega planinskega društva leta 1893 v Ljubljani se je zanimanje za planinstvo začelo širiti po

podpredsednik Ivan Milonig pd. Koren iz Zahomca, tajnik Alojzij Knafelc iz Slovenije, navdušen planinec in član tako imenovanega »Slovenskega omizja«, ki je združevalo slovenske kulturne in narodne delavce v Beljaku in okolici, ter odbornika Martin Kues, dekan iz Trbiža, in Josip Svaton z Višarj. Podružnica je ob ustanovitvi imela 16 članov, večino iz Kanaške in Ziljske doline, ob koncu leta 1900 pa je število nara-

voritve planinske postojanke Koče nad Arihovo pečjo na Bleščeči in 7. junija srečanje slovenskih planincev na Ra-dišah.

Na Bleščeči bo spet primanjkovalo vode

Pri Solnicah na Bleščeči voda komaj še curlja. Trenutno to ni tako tragično, ker je na planini še dovolj snega. Upajmo, da bo s tajanjem snega voda spet zažuborela kot v starih časih, ko pomanjkanja nismo poznali. Minulo leto so bile velike težave za oskrbo koč prav zaradi pomanjkanja vode. Kljub zimi in obilici snega gradnja ceste s Kopanja proti Bleščeči dobro napreduje. Velike zasluge za uresničitev gradnje ima kmet Toma iz Ledinc. Kar 30 let se je boril zanjo in končno le uspel.

Strmi Tomanov klanec s Kopanja proti Bleščeči je zdaj položnejši (izravnani) in prijetnejši za hojo.

Koča na Tromeji

Pred nedavnimi smo v Slovenskem vestniku brali vest, da je podjetje Tromeja pod Pečjo (Tromeja) 1509 m v Karavankah otvorilo planinsko kočjo, ki jo je preuredilo iz bivše omejenе karavle. Poleg odlične kuhinje nudi kočjo tudi prenočišča. Postojanko odlikuje lep razgled na Julijce. Iz Rateč h kočji vodi 4 km dolga cesta (makadam). Peš je dobro uro hoda.

lu

Delovna akcija ob graditvi kočje na Bleščeči pred 30 leti

vsem slovenskem ozemlju. Nastajale so številne podružnice, med njimi leta 1900 na Koroškem tudi Ziljska podružnica. Na ustanovnem občnem zboru 18. januarja 1900 je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik deželni in državni poslanec Franc Grafenauer iz Most pri Brdu,

slo na 34 članov. Za sedež podružnice so si izbrali Bistrico na Zilji. Dejavnost podružnice je bila narodnoobrambena značaja za ohranitev slovenstva na Koroškem.

V okviru društvene dejavnosti bosta letos dve večji prireditvi – 30. maja 30-letnica ot-

PISMO BRALCA

Cenjeno uredništvo!

Avstrijska televizija je 8. 2. 1999 prinesla oddajo »Treffpunkt Kärnten«. Kar eno celo uro so obravnavali temo »Burschenschaften«.

To pa se mi je zdelo malo odveč. Pa sem napisal »Pismo bralca« priloženo pismo. To pa je bilo »Kleine Zeitung« odveč. Ta mi je napisala priložen odgovor. Kleine Zeitung sem sicer spet napisal odgovor, obenem pa abonma »Kleine Zeitung« storniral. Kljub temu bi prosil, da obe priloženi pismi objavite v vašem listu.

1.: Ich bitte um Veröffentlichung nachstehenden Leserbriefes:

»Kärnten – die Hofburg des DEUTSCHTUMS«

Die Sendung am 8. 2. 1999 im ORF 2 – »Treffpunkt Kärnten«, Thema »Burschenschaften« veranlaßt mich, dazu einige Zeilen zu schreiben, um damit etwas Dampf abzulassen.

Wenn man bei einem Seminar (österreichweit) auf das Phänomen KÄRNTEN zu sprechen kommt, da wird man allgemein belächelt – die übertriebene Heimatliebe der Hei-

matverbände und die Doppelgleichheit der Kärntner Slowenen.

Daß Burschenschaften und diverse Verbände in Kärnten eine so wichtige Rolle spielen, ist bei diesem »vergifteten Klima« nicht verwunderlich. Dies alles gibt einem »durchschnittlichen« Kärntner schon zu denken.

»Treffpunkt Kärnten« – »Doberdan, Koroška« – »Willkommen Österreich«!

Es mögen die Vernunft und das Zusammengehörigkeitsgefühl siegen. In dem Sinne alles Gute!

Friedrich Mak,
Zell-Freibach 51

Odgovor Kleine Zeitung:

Sehr geehrter Herr Mak!

Wir bedanken uns für die Zusage Ihres Leserbriefes vom 16. 02. 1999 zum Thema »Kärnten – Die Hofburg des Deutschtums«.

Da wir täglich eine größere Zahl an Leserbriefen erhalten, aber nur über ein bestimmtes Platzangebot verfügen, sind wir gezwungen, eine Auswahl zu treffen.

Wir bitten Sie daher um Ihr Verständnis, daß wir Ihren Leserbrief diesmal aus Platzgründen nicht verwenden können.

Mit freundlichen Grüßen!
Andrea Bergmann

2. Moj odgovor:

Betrifft: Sofortige Kündigung des Abonnements Ihres Blattes – Platzmangel!

Ich leide ebenfalls unter Platzmangel. Der Grund ist nämlich folgender: Ich habe einfach zu viele Kärntner Tages- und Wochenzeitungen abonniert – an Tageszeitungen: Ihre »Kleine Zeitung« sowie »Die Kärntner Tageszeitung; die beiden slow. Wochenzeitungen: »Slovenski vestnik« und »Naš tednik – Kronika«; dazu kommen noch die Abonnements der religiösen slowenischen Monatszeitschrift »Družina in dom« sowie die Zeitschrift »Readers Digest« von »Das Beste«. Nicht zu vergessen die täglichen Reklame – und das gleich doppelt (Schule als Haushalt und zu Hause). Also eine reichliche Palette. Daß da einem einfach zu viel wird, muß doch verständlich erscheinen.

Zwei Dinge haben mich also in letzter Zeit schon etwas schockiert: Die Ansichten Ihres Blattes sowie das Ergebnis der unlängst durchgeführten Kärntner Landtagswahl. Sind meine Ansichten und die ergriffenen Maßnahmen also verwunderlich?

Ich hoffe, damit genüge getan zu haben und verbleibe mit vorzüglicher Hochachtung.

ODBOJKA

Tretja zmaga za SK Dob

V sobotni tekmi SK Zadruga Doba v športni dvorani je štela le zmaga, saj so gosti iz Linza prišli v Pliberk kot zadnji na lestvici play-offa.

Tekma, ki je trajala le 52 minut, je bila vseskozi v rokah Dobljanov. V vseh treh setih so prevladovali s koncentrirano igro in zmagali s 3 : 0 (19/14/15). Zmage se je veselil predvsem kapetan Martin Micheu: »S tem smo obdržali drugo mesto, ki je potrebno za

obstane v 1. zvezni ligi.« Vsekakor bo boj za mesto v najvišji avstrijski ligi tudi v preostalih petih tekmah trd. Predvsem bo naslednja tekma v soboto, 10. aprila, ob 19. uri v Pliberku proti vodečemu Fürstenfeldu morda že predodločilna.

Rezultati 5. kroga: SK Dob – SL Linz 3 : 0 (19/14/15), Steyr – Gleisdorf/Weiz 3 : 0, Döbling – Fürstenfeld 2 : 3

Lestvica play-offa

1. Fürstenfeld 5 15 : 2 10
2. SK Dob 5 11 : 7 6
3. Steyr 5 9 : 6 6
4. Döbling 5 9 : 11 4
5. Gleisdorf/Weiz 5 5 : 12 2
6. SL Linz 5 3 : 13 2

5. VIVICITTA poživimo mesti »Brez meja« Gorica – Nova Gorica Nedelja, 11. aprila 1999

Športno-rekreacijska obmejna prireditev s sočasno izvedbo v številnih evropskih mestih

Proga meri 12 km (možnost skrajšanja pri 7 km). Netekmovalni pohod bo potekal po mestnih središčih in zelenih površinah Gorice in Nove Gorice. Zbirališče: ob 9.30 na trgu Catterini v Gorici (ob mejnem prehodu na Erjačevi ulici) Start: ob 10.30 iz bližnje goriške Škabrijelove ulice Vpisnina: Lit 7000, oz. SIT 700, v kateri je všteta tudi spominska majica.

Vpisovanje in informacije pri:
UISP, Corso Verdi 109, Gorica – tel. in faks: 0481/535204
ŠPORTNI ZAVOD, Bazoviška 4, Nova Gorica – tel. 065/22673, faks 065/132895
ZSSDI, ul. Malta 2, Gorica – tel. 0481/33029
G. S. MARATHON, ul. Orzoni 56, Gorica

KOROŠKO ŠAHOVSKO PRVENSTVO 1999

Tesen poraz šahistov SŠK »Obir« I

Šahisti Slovenskega športnega kluba »Obir« iz Železne Kaple so v četrtem krogu play off-tekmovanja za obstanek v 1. razredu-vzhod utrpeli drugi poraz. V

gosteh so izgubili z ekipo iz Obervellacha s 3,5 : 4,5.

Za Kapelčane so tokrat zmagali Dušan Jokovič (ki spet ni imel nasprotnika), Hans-Christian Wolte in ravnatelj Hanschou, remiziral je Wolfgang Moser, izgubili pa so Harald in Johann Wolte, Andreas Karner in Andreas Ojster.

SŠK »Obir« I je pred zadnjo tekmo 17. aprila proti Blatogradu s 17 točkami na 3./4. mestu.

I. L.

ŠAHOVSKI OREH 57

Silvio Kovač

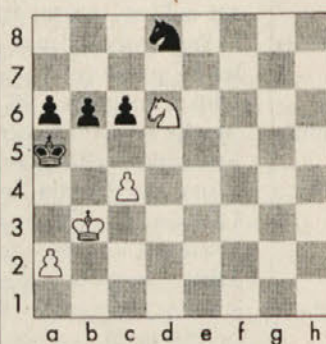
Bernstein – NN / Petrograd 1909

Na robu šahovnice se bo odigrala mala drama! Črni kralj je pred svojimi kmeti izpostavljen napadu belega skakača in kmetov. Na potezi je beli, ki s spretnim manevrom

postavi črnega pred nerešljive probleme in zmaga. Kako poteka zmagovita kombinacija belega?

Rešitev št. 56

Prednost belega na odprti h liniji je tolikšna, da si je Hort lahko dovolil še žrtev figure in iz igre izločil črnega skakača s polja f6, ki je uspešno branil črnega kralja. Oglejmo si finale omenjene partije: 1.Sc6! odigrano s ciljem, da se osvobodijo polje d5 za belega skakača. 1...Sd3:+ / po 1...Sc6: 2.Sd5! / 2.Kd2! in črni se je vdal! Po 2...De8 3.Sd5! z matom na polju h7.

MIHI SABLATNIK (ŠD ŠENTJANŽ) V AVSTRIJSKEM VRHU:

»Vsekakor hočem v kader ÖSV!«

Medtem ko drugi mladinci sanjajo o karieri, si izbirajo vzornike po rezultatnih listah tekem za svetovni pokal, se je Mihi Sablatnik iz Bilčovsa pred zdaj skoraj že desetimi leti odločil za povsem drugo pot. Najprej se je hotel naučiti dobro smučati, no, in potem ko je med drugim tudi s stricem Hanzijem (ki je sam strasten tekmovalac) in prijatelji začel zahajati na smučišča in tam spremljati tekme tudi Šentjanščanov, je v njem zagorelo tekmovalno srce. »Drugi Danijel Užnik« je hotel postati – in to želi postati še danes, ko je pravzaprav že pošteno shodil v Danijelovih sledih. Kajti Mihi Sablatnik je danes že – vsaj za še mlajše – sam neke vrste idol ...

... kar spomnimo se na tekmovalne slovenskih športnikov treh dežel v Podnu: le malo je manjkalo, pa bi bil 13-letni Mihi najhitrejši dneva (premagal ga je le veteran Jozi Partl): tam smo slišali občudovalne vzklike: »Tako dobro in hitro pa bi jaz tudi rad znal/a voziti...!«

In vzkliki so bili upravičeni, kajti Mihi Sablatnik je letos na Koroškem dokazal, da dejansko sodi v sam vrh: naslov koroškega prvaka šolarjev v veleslalomu, naslov koroškega prvaka ASKÖ je namreč le majhen

Star je šele 13 let, in vendar natančno ve, kaj želi doseči: za Mihija Sablatnika iz Bilčovsa, člana Športnega društva Šentjanž, je jasno, da hoče – »bolje danes ko jutri« – v kader Avstrijske smučarske zveze (ÖSV). In temu cilju že zdaj – mimo šole – podreja vse. Z zagnanostjo in vztrajnostjo, seveda pa tudi zaradi svojega talenta, je letos dosegel, o čemer drugi le sanjajo: šestkrat je stal na najvišji stopnički tekem za koroški pokal šolarjev, osvojil naslov koroškega prvaka v veleslalomu, in zdaj – po avstrijskem prvenstvu – sodeluje celo na evropskem prvenstvu v Italiji, tam pa je prav predvčerajšnjem dosegel 6. mesto v veleslalomu.

Mihi Sablatnik (ŠD Šentjanž) je dokazal svoj talent tudi že na evropskem prvenstvu ...

izbor iz vrste njegovih uspehov. Skoraj že samoumevno, da je osvojil tudi srebro na deželnem prvenstvu v kombinaciji, bron v superveleslalomu, le v slalomu ni bil na stopničkah, temveč »le« četrti. V skupnem seštevku tekmovalanj za pokal šolarjev so mu manjkale le tri točke do prvega, tako da je seveda postal član koroškega deželnega kadra in nastopil na avstrijskem prvenstvu ... Schoppernau pa je bila zanj

doslej najpomembnejša postaja: na avstrijskem prvenstvu je bil zdaleč najboljši Korošec, v veleslalomu je osvojil srebro, v superveleslalomu in kombinaciji pa bron. Za Mihija Sablatnika pa so ti uspehi le postaja na poti do velikega cilja: »Zdaj so spoznali tudi v Avstriji, da sem dober. Zdaj hočem postati še boljši in v mladinski kader smučarske zveze!«

Njegovi uspehi na avstrijskem prvenstvu pa so mu pomagali korak naprej: selektorji so ga namreč vpoklicali v ekipo za evropsko prvenstvo v Italiji. In tam je bil med tekme iz 28 držav v torek v slalomu po prvem teku odlični šesti, v drugem teku pa mu je spodrsnilo, toda v sredo je bil šesti v veleslalomu.

... toda potrj je bil le kratko: »Bo pa naslednjič boljše!« – je prepričan. In prepričani smo, da bo, saj se bo Mihi Sablatnik še naprej sam vestno pripravljaval, trpinčil domače trenerje – katerim je zelo hvaležen – in tudi strokovnjake v raznih kadrih, kajti eno je za trinajstletnega jasno: »Hočem v kader Avstrijske smučarske zveze!« ...

1. RAZRED D

Poraz Žitare in Rikarje vasi

V 1. razredu D se je vigredni del prvenstva začel z dvema razočaranjima – Žitara vas je podlela Eitwegu z 0 : 1, Rikarja vas pa Vovbream kar z 1 : 3. Torej je bil start za ti dve moštvi izredno slab.

Za Šmihel pa je v nedeljo štela le zmaga, saj bi se moštvo v primeru poraza znašlo na zadnjem mestu na lestvici. Toda ekipa je igrala zelo zbrano in predvsem v drugem polčasu so si igralci Maria Rojacha mogli pomagati le še z neštetimi prekrški. Po lepem za-

detku iz prostega strela malo pred odmorom je Šmihel pravzaprav že vse razjasnil in v drugem polčasu so gledalci le še sledili borbeni igri z rdečimi in rumenimi kartoni. Šmihelčani so torej naredili prvi korak v boju proti izpadu iz prvega razreda.

Rezultati: Eitweg – Žitara vas 1 : 0 (1 : 0), Vovbre – Rikarja vas 3 : 1 (1 : 1), Klopinj – Ruda 0 : 3 (0 : 0), Šmihel – Maria Rojach 1 : 0 (1 : 0), Grebinj – Labot 2 : 0 (2 : 0), Šteben – Metlova 1 : 2 (0 : 1), Železna Kapla – Šentlenart 2 : 1 (2 : 0).

Naslednji krog (3./4. 4.): Železna Kapla – Vovbre, Šentlenart – Šmihel, Maria Rojach – Klopinj, Ruda – Šteben, Metlova – Eitweg, Žitara vas – Grebinj, Labot – Rikarja vas

Po skoraj dobljeni igri SAK iztržil »le« remi

Smola je SAK ostala zvesta. V nedeljski tekmi v Trnji vasi proti moštvo iz St. Florian je ekipa prevladovala v celotni tekmi. Toda izkazalo se je, da včasih nogometne tekme trajajo malo dlje kot 90 minut.

Od začetka naprej je SAK imel boljše možnosti in predvsem sredina je tokrat pokazala lepe poteze. V 26. minuti je Vrabac podal žogo Pajantschitschu, ki je z glavo poskrbel za 1 : 0. Tudi naprej je ekipa St. Florian imela velike težave v obrambi in SAK je izpustil izredno lepe možnosti.

Stari izrek pravi, da v nogometu dobiš tiste gole, katerih sam ne narediš – in to se je v tej tekmi uresničilo. V 93. minuti je mala napaka vratarja Mallegga pomenila izenačenje za St. Florian.

Pravzaprav bi moral SAK tekmo gladko dobiti, toda žalovanje dveh izgubljenih točk ne bo prineslo nazaj. Zaradi tega naj bi se zdaj moštvo koncentriralo na naslednji derbi proti Šentvidu na velikonočno nedeljo (4. aprila, 16.00) v Trnji vasi.

Pliberk je svojo tekmo odigral že v soboto v Wolfsbergu pri WAC. Kot že skoraj pričakovano, se je moštvo vrnilo s porazom (2 : 4), saj mu je v tekmi manjkala celotna obram-

ba zaradi poškodb oz. rdečih kartonov. V naslednjem krogu ga spet čaka težka naloga – v Pliberku bo gostoval Leibnitz, ki je 7. na lestvici.

15. krog: SAK – St. Florian 1 : 1, WAC – Pliberk 4 : 2, Voitsberg – Hartberg 0 : 1, Šentvid – Pasching 3 : 2, Gratkorn – Lienz 1 : 2, Leibnitz – LUV Graz 2 : 2 T. G.

Konec tedna start tudi v podligi

Prva dva kroga sta bila odigrana že jeseni, zaradi tega je zimski odmor za moštva v podligi trajal dalj časa.

Generalka v soboto je tako za Globasnico kot tudi za Bilčovs šla bolj ali manj »mimo«. Globašani so na tujem proti ATUS Borovljam podlegli z 1 : 2 (0 : 0), Bilčovščani pa so proti Šentjakobu iztržili »le« remi – 2 : 2 (1 : 1) Vendar tudi

TEKMOVALNI SPORED

PODLIGA

16. krog (3./4. 4.): Welzenegg – Globasnica, Bilčovs – DSG Borovlje
17. krog (10./11. 4.): Gurnitz – Bilčovs, Globasnica – Pokrče
18. krog (17./18. 4.): Bilčovs – ASV, Žrelec – Globasnica
19. krog (24./25. 4.): Liebenfels – Bilčovs, Brückl – Globasnica
20. krog (1./2. 5.): Globasnica – Velikovec, Bilčovs – Šentpavel
21. krog (8./9. 5.): Bilčovs – Žrelec, DSG Borovlje –

Globasnica
22. krog (15./16. 5.): Globasnica – Gurnitz, Vetrinj – Bilčovs
23. krog (22./23. 5.): Bilčovs – ATUS Borovlje, ASV – Globasnica
24. krog (29./30. 5.): Welzenegg – Bilčovs, Globasnica – Liebenfels

2. RAZRED C

16. krog (3./4. 4.): SAK II – Sele
17. krog (10./11. 4.): Rožek – SAK II, Kriva Vrba – Sele
18. krog (17./18. 4.):

SAK II – Kriva Vrba, Sele – Šentjakob
19. krog (24./25. 4.): Treffen – SAK II, Dholca – Sele
20. krog (1./2. 5.): SAK II – Šentjakob, Sele – Donau
21. krog (8./9. 5.): Ledince – SAK II, HSV – Sele
22. krog (15./16. 5.): SAK II – Dholca, Sele – Hodiše
23. krog (29./30. 5.): Škofiče – SAK II, Rožek – Sele
24. krog (5./6. 6.): SAK II – Donau, Sele – Treffen
25. krog (12./13. 6.): Poreče – SAK II, Ledince – Sele

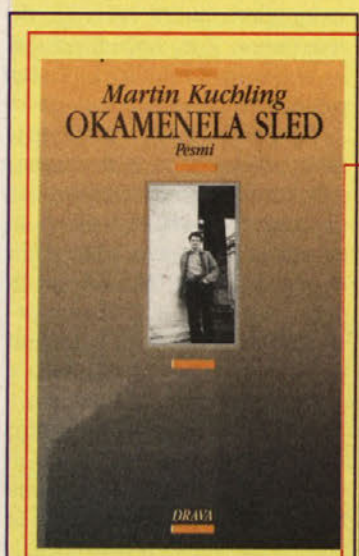
26. krog (19. 6.): Sele – Škofiče, SAK II – HSV

2. RAZRED E

16. krog (3./4. 4.): Galicija – Dobrla vas, Žvabek – Pliberk II
17. krog (10./11. 4.): Šmarjeta – Žvabek, Dobrla vas – Mautendorf
18. krog (17./18. 4.): Važenberk – Dobrla vas, Žvabek – Tinje
19. krog (24./25. 4.): Žvabek – Frantschach, Dobrla vas – Preitenegg
20. krog (1./2. 5.): Reichenfels – Dobrla vas, Djekše – Žvabek

21. krog (8./9. 5.): Žvabek – Galicija, Dobrla vas – Sinča vas
22. krog (15./16. 5.): Frantschach – Dobrla vas, Mautendorf – Žvabek
23. krog (29./30. 5.): Žvabek – Važenberk, Šentpeter – Dobrla vas
24. krog (5./6. 6.): Dobrla vas – Pliberk II, Preitenegg – Žvabek
25. krog (12./13. 6.): Žvabek – Reichenfels, Šmarjeta – Dobrla vas
26. krog (19. 6.): Sinča vas – Žvabek, Dobrla vas – Tinje

Proti dolgemu času ... priporočamo.

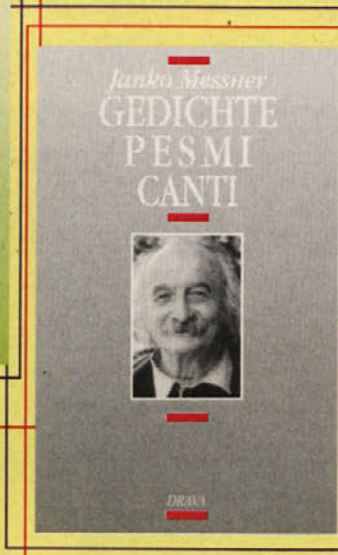
72 str., ATS 197,-

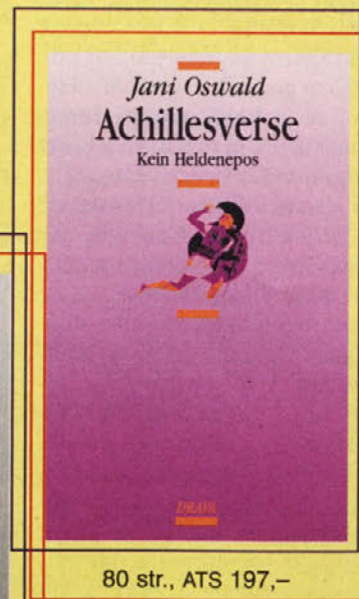
184 str., ATS 482,-

96 str., ATS 197,-

160 str., ATS 197,-

80 str., ATS 197,-

Založba – Knjigarna »Naša knjiga« – Tiskarna

Drava Želimo vesele velikonočne praznike!

Vesele velikonočne
praznike
Vam želi Vaša

Ein frohes
Osterfest
wünscht Ihnen Ihre

POSOJILNICA-BANK
ZVEZA BANK

Banka, ki povezuje!
Die Bank, die verbindet!

4,75 %* STANOVANJSKI
KREDIT

dodatno:
bon Zadruga-market
kot darilo

* efektivna obrestna mera 5,03 % pri dobi trajanja 20 let

NOVA IDEJA
VARČEVANJA

5 %
ZVEZA BANK
OBVEZNICA / OBLIGATION
1998-2005